

ISSN 0859-0745

สารนิเทศ

สำนักวิทยบริการและ
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 เดือน พฤศจิกายน 2538-กุมภาพันธ์ 2539

วิจิตร
๑๒ ธันวาคม ๒๕๓๘

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 พฤศจิกายน 2538 - กุมภาพันธ์ 2539

ออกแบบปก/รูปเล่ม อารยะ เสนาคูณ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน
รองศาสตราจารย์รัตพร ชั่งธาดา
อาจารย์ประจักษ์ ก้อเจริญ
อาจารย์วิรัตน์ พงษ์ศิริ
บรรณารักษ์ชำนาญการเฉลิมศักดิ์ ชูปวา
ดร.สุจิน บุตรดีสุวรรณ
รองศาสตราจารย์ ณรงค์ ป้อมบุปผา

บรรณาธิการ

พรพิมล มโนชัย

กองบรรณาธิการ

อารยะ เสนาคูณ
กรรณิการ์ ภูผาธรรม
ฉวีวรรณ ใหม่คามิ
รุ่งทิพย์ เจริญศักดิ์
วาสนา ออนุวาร
รุ่งฤดี ภูขมศรี
นงลักษณ์ พุ่มม่วง
ชัญญชิตา สุพัฒน์วารงกูร
แท่น นิมิตร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นเอกสารประชาสัมพันธ์ของสำนักวิทยบริการ และภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
2. เพื่อแลกเปลี่ยนวิชาการทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ กับวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องในเพื่อนร่วมวิชาชีพ

สำนักวิทยบริการและภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และ
สารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

(043) 723523-4 FAX (043) 721769

บรรณาธิการแถลง

นับเป็นมหามิ่งมงคลแก่ชาวสำนักวิทยบริการและชาวมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้มีโอกาสถวายการต้อนรับ องค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวโรกาสที่พระองค์ท่านได้เสด็จฯ เปิดศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร และพระราชทานปริญญาบัตรในวันที่ 12 ธันวาคม 2538 ที่ผ่านมาน่าความปลาบปลื้มปิติยินดีแก่พสกนิกรทุกคนอย่างล้นเหลือ

“สารนิเทศ” ฉบับนี้ จึงขอเสนอภาพเหตุการณ์อันประทับใจที่เกิดขึ้น ซึ่งจะอยู่ในความทรงจำของชาวสำนักวิทยบริการตลอดไปมิเสื่อมเลือน ขณะนี้ สำนักวิทยบริการได้พัฒนาปรับปรุงการให้บริการการศึกษาค้นคว้าอย่างหลากหลายรูปแบบ ทุกท่านสามารถติดตามข่าวความเคลื่อนไหวได้จาก “สารนิเทศ” และขอเชิญชวนทุกท่านมาใช้บริการยังสำนักวิทยบริการได้ทุกเมื่อด้วยความยินดียิ่ง

บรรณาธิการ

สารนิเทศ

สำนักวิทยบริการ และภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 พฤศจิกายน 2538 - กุมภาพันธ์ 2539

	หน้า
ข่าวจาก...สำนักวิทยบริการ	
โดย ฉวีวรรณ ใหม่คามิ	
กรณีการ์ ภูผาธรรม.....	1
ข่าวจาก...ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์	
โดย ดร.สุจิน บุตรดีสุวรรณ.....	4
พิธีเปิดศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	
๑๒ ธันวาคม ๒๕๓๘	
โดย พรพิมล มโนชัย.....	7
การสืบค้นสารสนเทศโดยคอมพิวเตอร์ (Online Public Access Catalog : OPAC)	
ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	
โดย รุ่งทิพย์ เจริญศักดิ์.....	38
การให้บริการ INTERNET	
โดย สุรเชต น้อยฤทธิ์.....	46
ห้องสมุดในประเทศลาว	
โดย บัวไข เฟิงพระจันทร์.....	48
“เรื่องเล่า” จากญี่ปุ่น	
โดย ดร.สุจิน บุตรดีสุวรรณ.....	56
มุม...เก็บตก	
โดย รุ่งทิพย์ เจริญศักดิ์	
วาสนา อนุवार	
รุ่งฤดี ภูชมศรี	
กรณีการ์ ภูผาธรรม.....	63

ข่าวจาก...สำนักวิทยบริการ

ฉวีวรรณ ใหม่คามิ *

กรรณิการ์ ภูผาธรรม **

เยี่ยมชมและศึกษาดูงาน

วันที่ 19 ธันวาคม 2538 นักศึกษาสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 10 คน
เข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงานด้านห้องสมุด สำนักวิทยบริการ

วันที่ 19 และวันที่ 22 ธันวาคม 2538 อาจารย์วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ ได้นำนิสิตปริญญาตรี
และนิสิตปริญญาโท วิชาเอกประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เข้าศึกษา
ดูงานด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ที่ฝ่ายพัฒนาสารนิเทศเพื่อบริการชุมชน สำนักวิทยบริการ

วันที่ 24 มกราคม 2539 Prof. Dr. John Harold Loxton และคณะจาก Macquarie
University จากประเทศออสเตรเลีย เข้าเยี่ยมชมสำนักวิทยบริการ

วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2539 คณาจารย์และนักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เยี่ยมชมสำนักวิทยบริการและศูนย์สารนิเทศอีสาน
สิรินธร

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2539 อาจารย์และนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีทาง
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 37 คน เยี่ยมชมสำนักวิทยบริการ
และศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร

วันที่ 2-7 มีนาคม 2539 คณะผู้บริหารจาก Ho chiminh open Universiity ประเทศ
เวียดนาม จะมาศึกษาดูงานที่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และจะเข้าเยี่ยมชมสำนักวิทยบริการ ใน
วันที่ 6 มีนาคม 2539

* เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** นักประชาสัมพันธ์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วันที่ 8 มีนาคม 2539 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ขอเข้าเยี่ยมคารวะผู้บริหารมหาวิทยาลัยและขอเรียนปรึกษาในการดำเนินการต่าง ๆ ด้านวิชาการเพื่อความร่วมมือระหว่าง “มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐกับมหาวิทยาลัยมหาสารคาม” และเข้าเยี่ยมชมสำนักวิทยบริการและศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร

บริการชุมชน

วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2539 ฝ่ายพัฒนาสารนิเทศเพื่อบริการชุมชน ออกให้บริการส่งเสริมการอ่านร่วมกับโครงการเยี่ยมเยียนประชาชนจังหวัดมหาสารคาม ณ หมู่บ้านหนองขาม ตำบลดอนงัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยมี Dr. Magaret Read Mcdonald ผู้เชี่ยวชาญทุนฟูลไบรท เดินทางไปร่วมสังเกตการณ์ในครั้งนี้ด้วย

บริจาคหนังสือ

ฝ่ายพัฒนาสารนิเทศเพื่อบริการชุมชน ได้บริจาคหนังสือเพื่อประกอบการเรียนการสอนให้แก่โรงเรียนและชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวนแห่งละ 150 เล่ม และในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2538-มกราคม 2539 มีโรงเรียนและชุมชนต่าง ๆ ขอรับบริจาคหนังสือดังนี้

1. โรงเรียนหนองโพธิ์วิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม
2. ชมรมเพื่อมวลชน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
3. กลุ่มชาวดิน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
4. โรงเรียนมหาชัยพิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม
5. โรงเรียนยุเนสโกสัมมนา จังหวัดหนองคาย
6. โรงเรียนบ้านกุดบง จังหวัดหนองคาย
7. โรงเรียนโนนฤๅษี จังหวัดหนองคาย
8. โรงเรียนบ้านกลุ่มพัฒนา จังหวัดหนองคาย
9. โรงเรียนเคียงศิริ จังหวัดศรีสะเกษ

โครงการความร่วมมือทางวิชาการไทย - สปป.ลาว

ระหว่างวันที่ 24 กุมภาพันธ์ - 12 กรกฎาคม 2539 ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ ร่วมกับสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในโครงการให้ความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์

และสารสนเทศศาสตร์ แก่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นการฝึกอบรมระยะยาว 5 เดือน โดยจะฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับงานห้องสมุด ณ สำนักวิทยบริการ ผู้เข้ารับการอบรมเป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุดและบรรณารักษ์ห้องสมุดสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 10 คน มีรายชื่อดังนี้

1. ท่านนางสวย สีสมนึก บรรณารักษ์จากห้องสมุดวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
2. ท่านนางเทียมจัน บัวคำสิด บรรณารักษ์จากห้องสมุดมหาวิทยาลัยสร้างกรุงดโคง
3. ท่านคำเพ็ด พุนสะหวัด บรรณารักษ์จากหอสมุดแห่งชาติ
4. ท่านนางสิวิไล โสพา บรรณารักษ์จากหอสมุดแห่งชาติ
5. ท่านนางบุณมี พรหมสะหวัน บรรณารักษ์จากหอสมุดแห่งชาติ
6. ท่านนางแสง พะเมือง บรรณารักษ์จากหอสมุดแห่งชาติ
7. ท่านนางป้อม พันชะวงศ์ บรรณารักษ์จากห้องสมุดป่าไม้
8. ท่านนางเวียงสะหวัน ไชยะบุณฑะวง บรรณารักษ์จากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
9. ท่านนางพุดอน สุพันธ์ทอง บรรณารักษ์จากห้องสมุดวิทยาลัยสร้างครูปากเซ
10. ท่านนางแสงมะณี พันยุลาด บรรณารักษ์จากห้องสมุดมหาวิทยาลัยสรรพวิชา

ข่าวจาก...ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ดร. สุจิน บุตรดีสุวรรณ*

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์จัดกิจกรรมทางวิชาการ

วันที่ 23 มกราคม 2539 ภาควิชาฯ ได้เชิญ Dr. Magaret Read Mcdonald ผู้เชี่ยวชาญทุนฟูลไบรท เป็นวิทยากรพิเศษ บรรยายและสาธิตการเล่านิทานพร้อมกับแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคณาจารย์ภาควิชาฯ

วันที่ 7-9 กุมภาพันธ์ 2539 ภาควิชาฯ จัดสัมมนาเพื่อปรับปรุงหลักสูตรที่ภาควิชาฯ รับผิดชอบดำเนินการ คือ หลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ หลักสูตรในโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและหลักสูตรปริญญาโท ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้แก่ คณาจารย์ และอาจารย์พิเศษของภาควิชาฯ การสัมมนาครั้งนี้จัดที่โรงแรมริมปาว อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2539 ภาควิชาฯ ร่วมกับนิสิตปริญญาโท ภาคพิเศษ รุ่น พ.7 สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จัดสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง นักคิด นักพูด นักเขียน และนักอ่าน ในยุคโลกาภิวัตน์ โดยมีวิทยากร ดังนี้ คือ ศาสตราจารย์ ดร.ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน อาจารย์รัชัญญา สังข์พินิจานนท์ (กวีซีไรท์ ปี 2530) อาจารย์เล็ก พงษ์สมิครไทย ผู้ก่อตั้งโครงการห้องสมุดทางไปรษณีย์ และคุณพรทิพย์ รัชโพธิ์ นักจัดรายการวิทยุ โดยมี ดร.สุจิน บุตรดีสุวรรณ เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย การสัมมนาครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมประมาณ 100 คน

บรรณารักษศาสตร์สัมพันธ์

วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2539 คณาจารย์ และนิสิตปริญญาโทบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จากภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง นำโดยรองศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เรพเพอร์ เยี่ยมชมและแลกเปลี่ยนทรรศนะการจัดการเรียนการสอนสาขา

* หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ร่วมกับคณาจารย์ของภาควิชา โดยมี รองศาสตราจารย์
ณรงค์ ป้อมบุบผา นำทีมให้การต้อนรับ

เป็นวิทยากร

อาจารย์ของภาควิชา ได้รับเชิญเป็นวิทยากรแก่หน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

1. ดร.สุจิน บุตรดีสุวรรณ และอาจารย์วิรัตน์ พงษ์ศิริ เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษ เรื่อง
บทบาทของพยาบาล : งานสารนิเทศ ให้แก่นักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม จังหวัด
มหาสารคาม เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2539

2. รองศาสตราจารย์รัตพร ชังชาติ และดร.สุจิน บุตรดีสุวรรณ เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษ
เรื่อง รายการค้นในปัจจุบันและอนาคต แก่นิสิตวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
สถาบันราชภัฏสกลนคร เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2539

อาจารย์ใหม่

ภาควิชา รับโอนอาจารย์ชุน เทียมทินกฤต อาจารย์จากวิทยาลัยเทคนิคสกลนคร เข้ามา
เป็นน้องใหม่ของภาควิชา ซึ่งจะเริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ 19 มีนาคม 2539 เป็นต้นไป อาจารย์
ชุน เทียมทินกฤต สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกบรรณารักษ จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น
และระดับปริญญาโทสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

นิสิตเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์

นางสาวศิริภาณี จุโทปะมา เสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาปัญหาของนักศึกษา
ในการสืบค้นฐานข้อมูลจากซีดี - รอม ที่ให้บริการในฝ่ายหอสมุด สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี” โดยมีรองศาสตราจารย์ณรงค์ ป้อมบุบผา และดร.สุจิน บุตรดีสุวรรณ
พิจารณาดำเนินการ เป็นประธานและกรรมการตามลำดับ

นิสิตสำเร็จการศึกษา

ในภาคเรียนที่ 2/2538 ได้มีนิสิตผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขา
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จำนวน 3 คน ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

ชื่อ - นามสกุล

1. นางสาวอรุณลักษณ์ ทูมมากรณ์
2. นายประหยัด ช่างงาน
3. นายทรงศักดิ์ ประสิทธิ์

ชื่อปริญญาบัตร

สภาพและปัญหาการรับสารนิเทศด้านการ
เลี้ยงดูบุตรของมารดาในเขตเทศบาลเมือง
จังหวัดอุบลราชธานี
ความต้องการรับสารนิเทศของพระสงฆ์
จากห้องสมุดประชาชนจังหวัดลำปาง
สภาพและปัญหาการสื่อสารของบรรณารักษ์
กับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดสถาบันราชภัฏในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีการศึกษา 2538

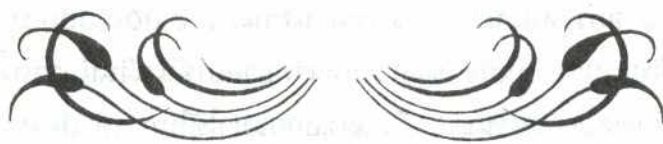

พิธีเปิดศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
อุทยานสิรินธร

สำนักวิทยบริการ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

๑๒ ธันวาคม ๒๕๓๘

คำกราบบังคมทูลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงเปิดศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
วันที่ 12 ธันวาคม 2538

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทราบบฝ่าละอองพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า นายภาวิฑูรย์ ท่องโรจน์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พร้อมด้วย
ข้าราชการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และผู้เฝ้าทูลละอองพระบาททั้งหมด ณ ที่นี้ รู้สึกซาบซึ้งใน
พระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมที่ได้ฝ่าละอองพระบาทเสด็จพระราชดำเนินเปิดศูนย์
สารนิเทศอีสานสิรินธรในวันนี้

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธรเป็นหน่วยงานสังกัดสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2513 โดยจัดทำในลักษณะงานเอกสารอีสาน ต่อมาได้
พัฒนางานเป็น "ศูนย์เอกสารอีสาน" และ "ศูนย์สารนิเทศอีสาน" ตามลำดับ และเมื่อวันที่
25 มิถุนายน 2536 "ศูนย์สารนิเทศอีสาน" ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ จากใต้ฝ่าละอองพระบาท
พระราชทานนามว่า "ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร" และเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2538 ทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเงินจำนวน 2,000,000 บาท (สองล้านบาทถ้วน)
เพื่อใช้ในการดำเนินงานของศูนย์ฯ ซึ่งทางมหาวิทยาลัยได้นำเงินนี้มาจัดตั้งเป็นกองทุน เรียกว่า
"กองทุนศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร" เพื่อนำดอกผลมาใช้ในการดำเนินงานของศูนย์ฯ นับเป็น
พระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธรมีวัตถุประสงค์มุ่งจัดหา รวบรวมและบริการสารนิเทศทุกประเภท
ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้บริการแก่ นักเรียน นิสิต
นักศึกษา อาจารย์ นักวิจัยทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติรวมทั้งประชาชนทั่วไปได้ศึกษาค้นคว้า

จากการสำรวจเมื่อปีพุทธศักราช 2537 พบว่ามีสถิติผู้เข้าใช้บริการ จำนวนประมาณ
7,200 คน และตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนพฤศจิกายน 2538 มีผู้เข้าใช้บริการประมาณ

7,000 คน สารนิเทศให้บริการในศูนย์ได้แก่ หนังสือ งานวิจัย บทความ จุลสาร กฤตภาค ภาคนิพนธ์ สไลด์ แถบบันทึกเสียง วีดีโอเทป ไมโครฟิล์ม แผ่นที่ รูปภาพ หุ่นจำลองและของตัวอย่าง โดยได้นำสารนิเทศมาจัดระบบเพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดเก็บและค้นคืนปัจจุบันได้จัดเก็บข้อมูลสารนิเทศอีสาน บันทึกลงในคอมพิวเตอร์ โดยใช้ชื่อว่า "ฐานข้อมูลอีสาน" ซึ่งจะพัฒนาการบริการค้นสารนิเทศบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในระบบ Internet ในอนาคตต่อไป และยังได้นำสารนิเทศในศูนย์ฯ มาจัดทำ CD-ROM แผ่นแรกที่ได้จัดทำไปคือ ประเพณี 12 เดือน ของชาวอีสาน เป็น CD-ROM MultiMedia ทั้งในภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ในลำดับต่อไปข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานพระราชวโรกาสกราบทูลเบิกผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินสมทบกองทุนศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร ดังนี้

1. นางสมศักดิ์ ภูวิเศษ
2. นางรสรินทร์ ปิ่นสุวรรณ
3. นางกิติมา บุญเดช
4. นายชัชชัย แซ่คู
5. นายถวิล สิงห์พันธ์
6. นางนงลักษณ์ คุณเจริญรัตน์
7. นางบังอร ไกรกาญจน์
8. นางเบญจวรรณ ไหม่คามิ
9. นางประภัสสร บุญมี
10. นายปรีดา บุญเดช
11. นางพิกุล ศิริพรหมโชติ
12. นายพิพัฒน์ ธนานุวัฒน์ศักดิ์
13. นางไพรวรรณ ศรีวาปี
14. นางไพเราะ แผลงประพันธ์
15. นางพ้อย อ่อนฤทธิ์
16. นางยุพิน ตั้งรุ่งเรืองอยู่
17. นางระพีพรรณ แก้ววิศิษฐ์
18. นางลมัยรัตน์ สิงห์พันธ์

19. นายเล็ก	แสงพันธ์
20. นางวาทีณี	ทิพย์ประเสริฐ
21. นางสุกัญญา	เหล่าสุวรรณ
22. นางสุภาพ	บุญมี
23. นายเสรี	พงษ์ภิญโญ
24. นางสาวลักษณะ	เอกบุรินทร์
25. นางอ้อมใจ	จัตรานุสรณ์
26. นางหยุเชียน	แซ่เอ็ง
27. นางหนู	สุ่มมาตร

และขอพระราชทานกราบบังคมทูลเบิก นายรัชฎ์สุด บริหารธนวุฒิ ผู้อุปการะवाद
พระบรมสาทิสลักษณ์ทูลเกล้าฯ ถวายพระบรมสาทิสลักษณ์ รับพระราชทานโล่เกียรติดูณ และกราบ
บังคมทูลเบิกศาสตราจารย์ ดร.จวีลักษณะ บุญยะกาญจน ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการทูลเกล้าฯ
ถวายของที่ระลึกและรับพระราชทานเงินสมทบกองทุนศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชวโรกาส กราบบังคมทูล
อัญเชิญใต้ฝ่าละอองพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม เปิดศูนย์สารนิเทศอีสาน
สิรินธร เพื่อเป็นสิริมงคลและเกียรติประวัติ แก่ข้าราชการของมหาวิทยาลัยมหาสารคามสืบไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

พระองค์เสด็จฯ มาถึงสำนักวิทยบริการ

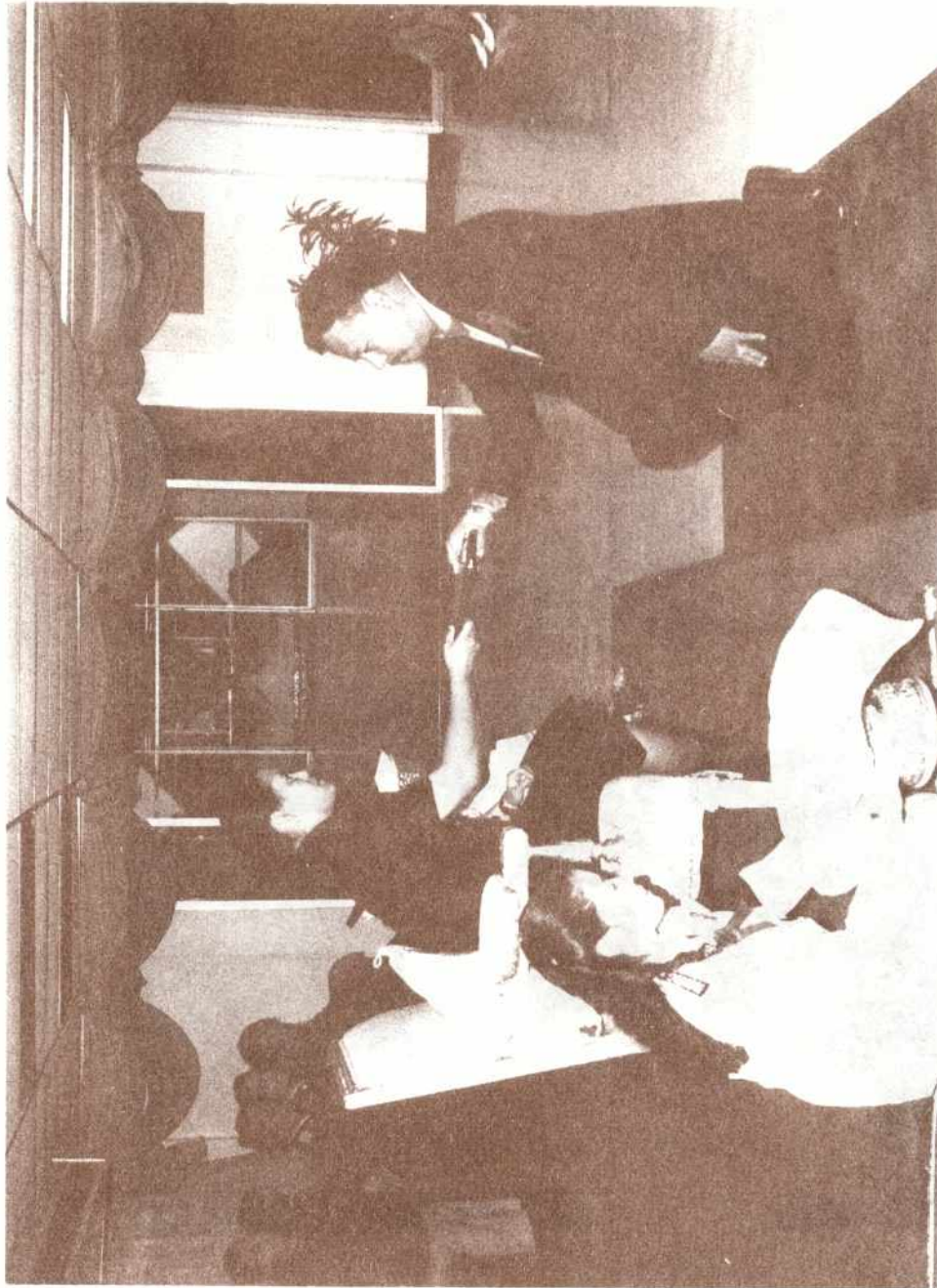
ท่านอธิการบดีทูลฯ ถวายรายงาน

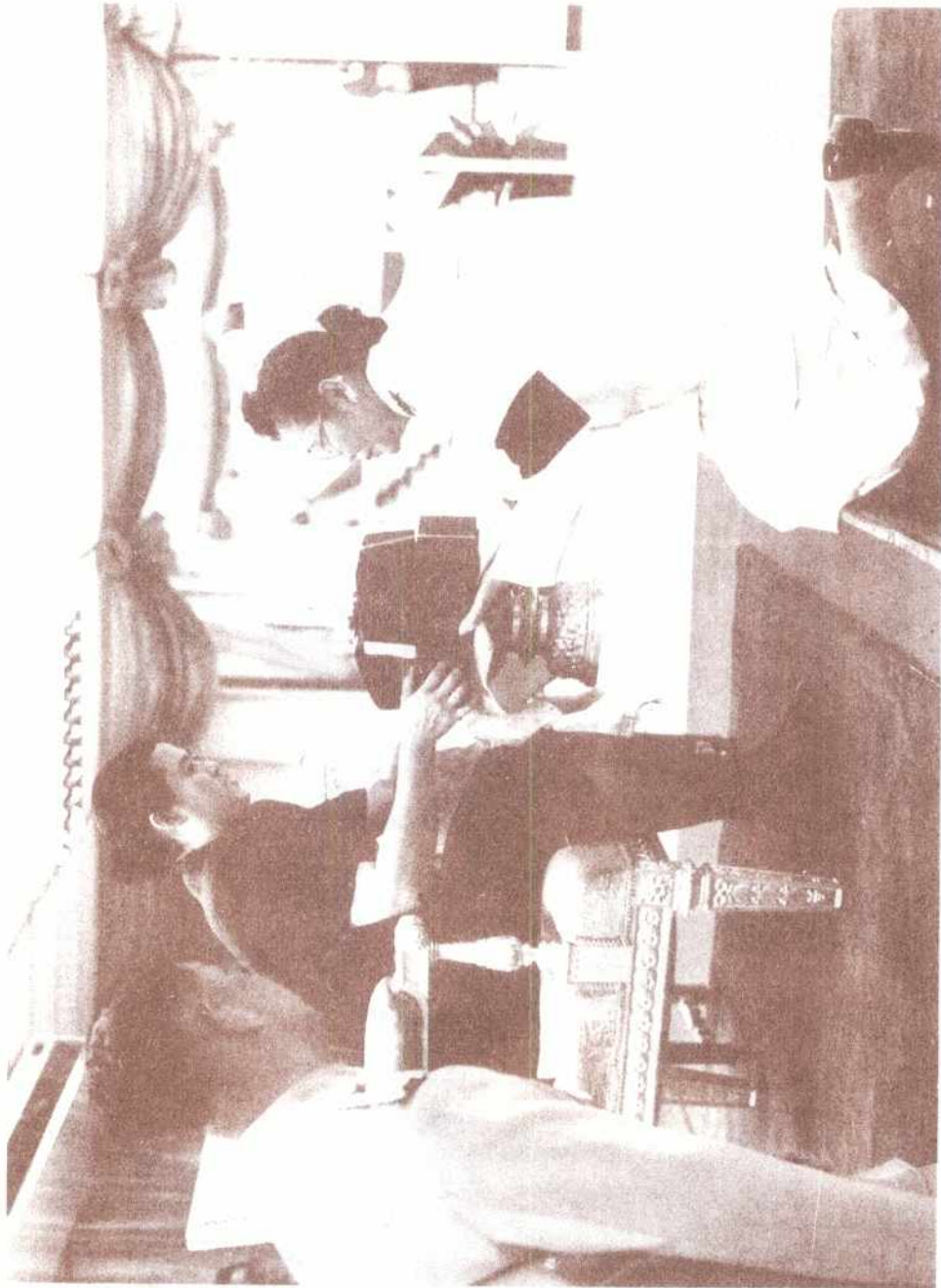
ท่านอธิการบดีทูลเกล้าฯ ถวาย ชีดี-รอม มัลติมีเดีย เรื่องประเพณีอีสานสิบสองเดือน

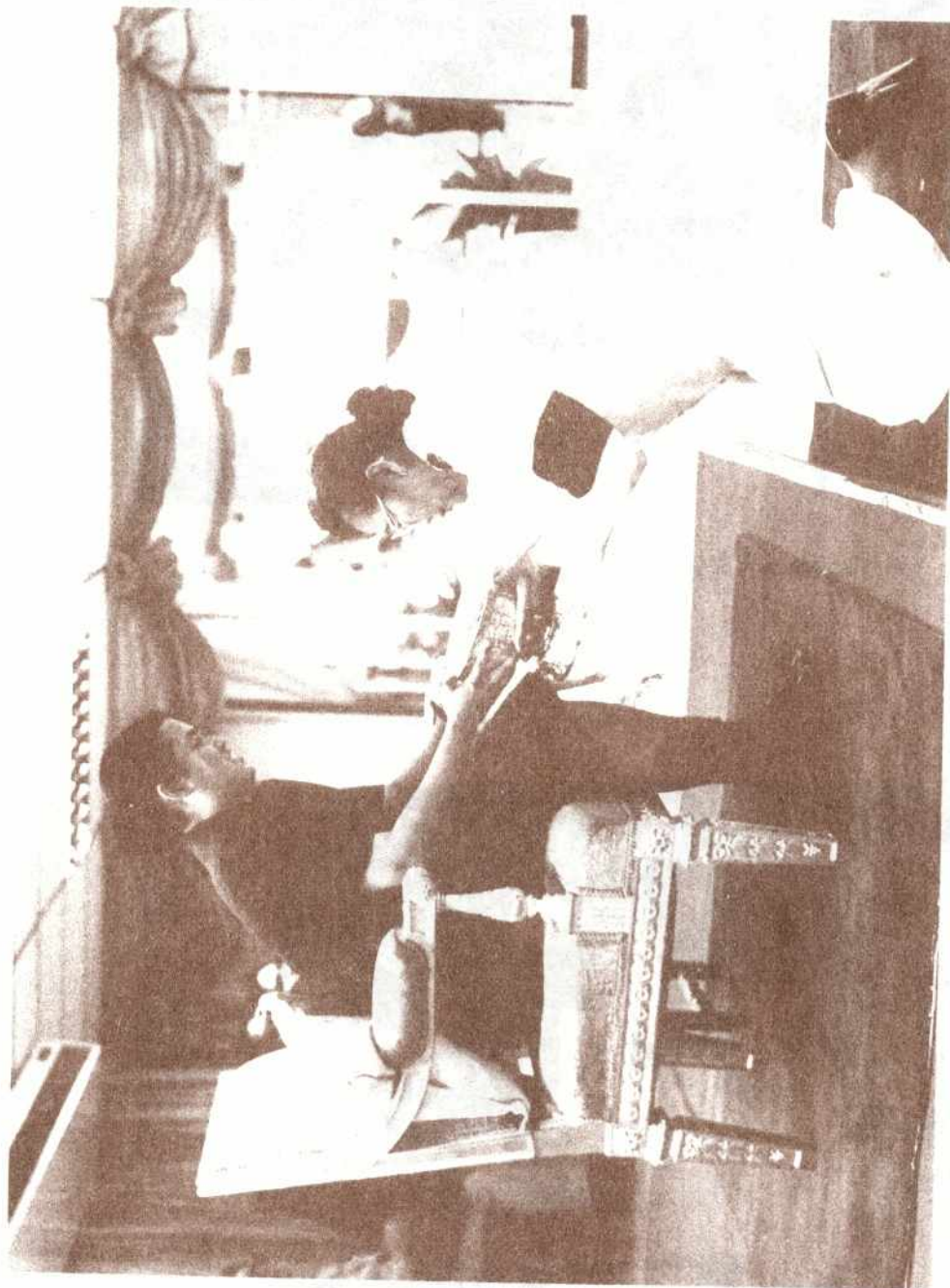
ท่านรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการทูลเกล้าฯ ถวายหนังสือ

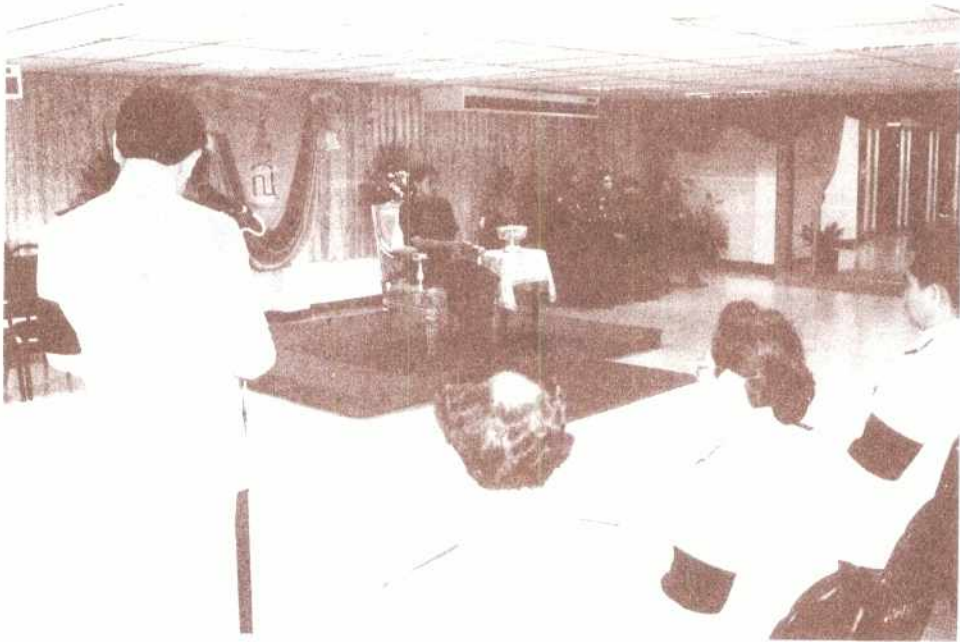
คุณธีญีสุต บริหารธนวุฒิ ทูลเกล้าถวาย พระบรมสาทิสลักษณ์ และรับโล่เกียรติคุณ

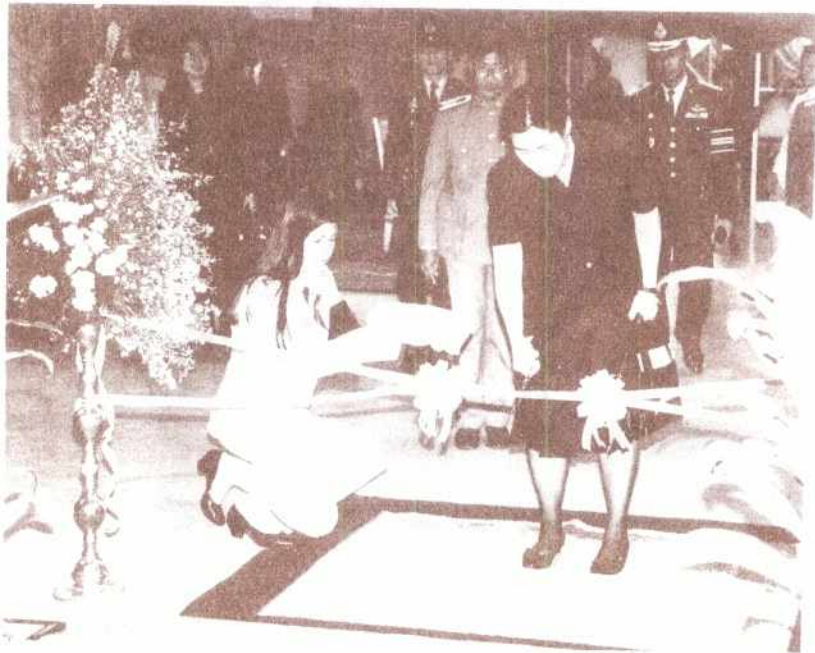
ทำหน้าผู้ช่วยการทูตเกล้าๆ ภายของพี่ระลึก

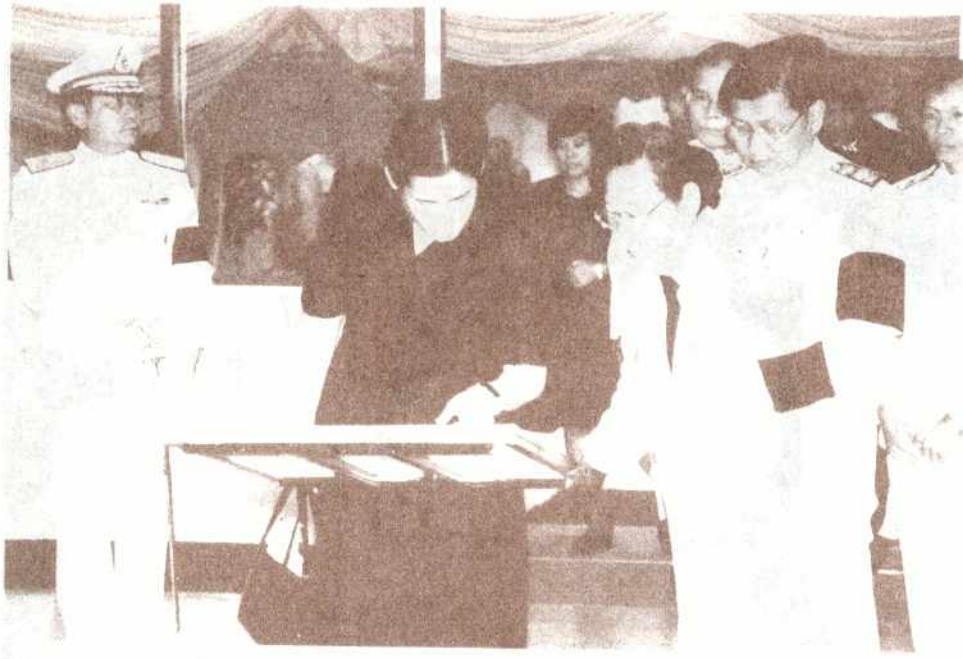
ท่านผู้อำนวยการรับกองทุนยศจิตินิเทศศิรินคร

ท่านอธิการบดีกราบบังคมทูลฯ ถวายรายงาน

ทรงเปิดศูนย์สารสนเทศอีสานสิรินธร

ทรงทอดพระเนตรแผนผังของศูนย์ฯ

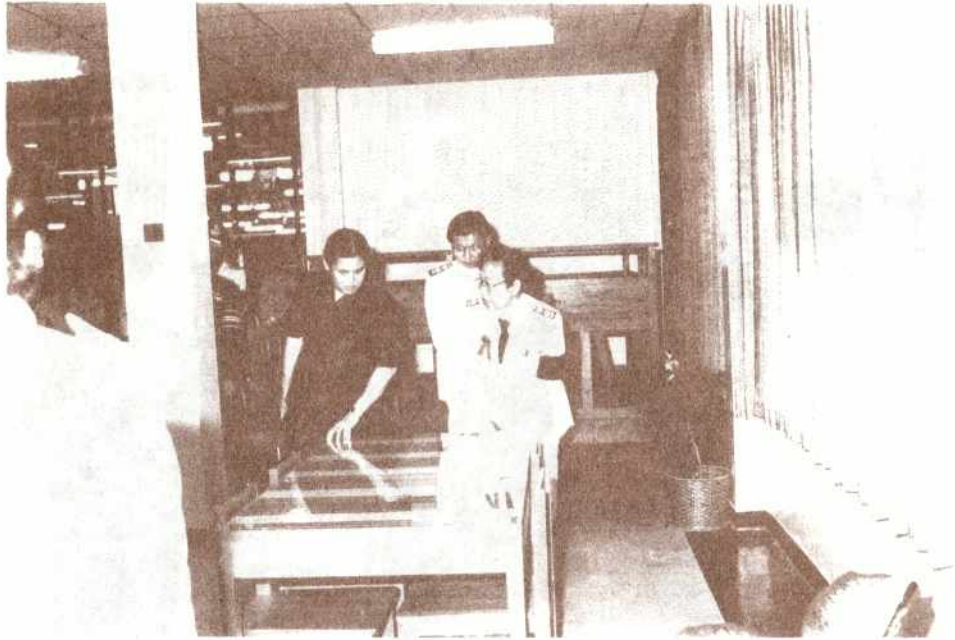
ทรงสนพระทัยการจัดเก็บสารนิเทศอีสาน

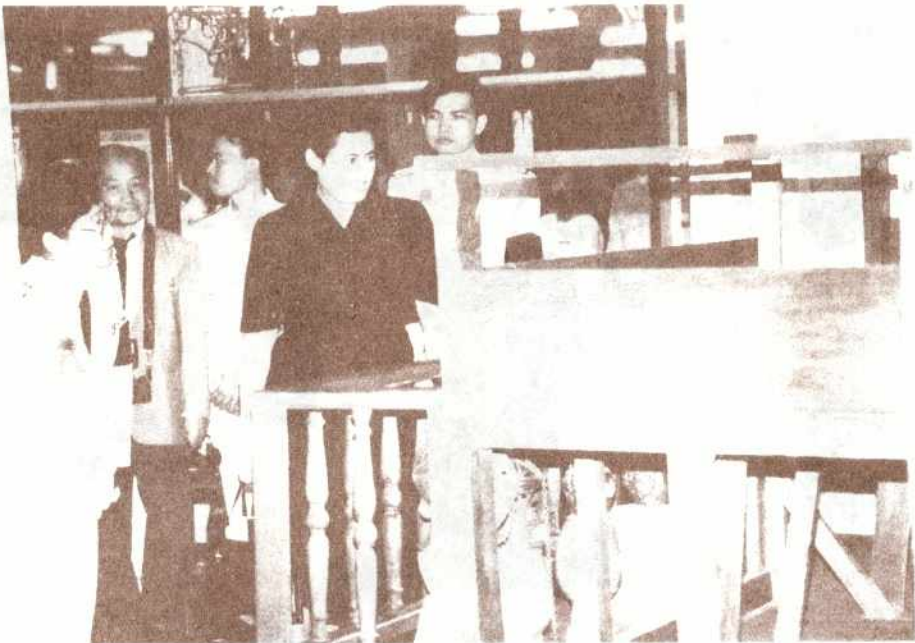
ทรงทอดพระเนตรการแสดงผลสำเร็จรูป เรื่อง ประเพณีอีสานสิบสองเดือน

ทรงทอดพระเนตรการแสดงผลข้อมูลอีสาน

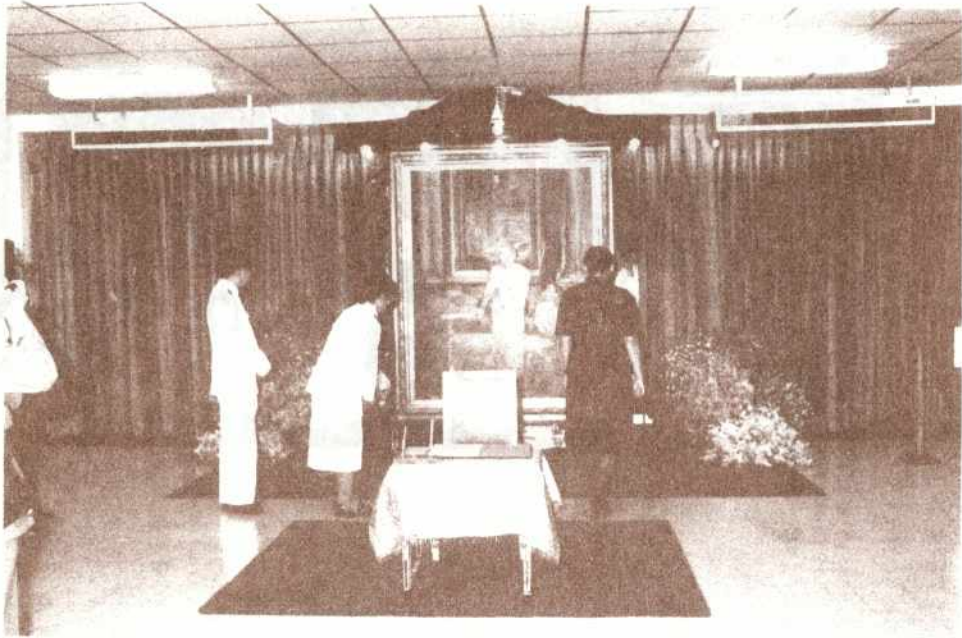
ทรงสนพระทัยและทรงชักถามอยู่ตลอดเวลา

ทรงสนพระทัยชั้นหนังสือที่ดัดแปลงมาจากเครื่องใช้ของชาวอีสาน

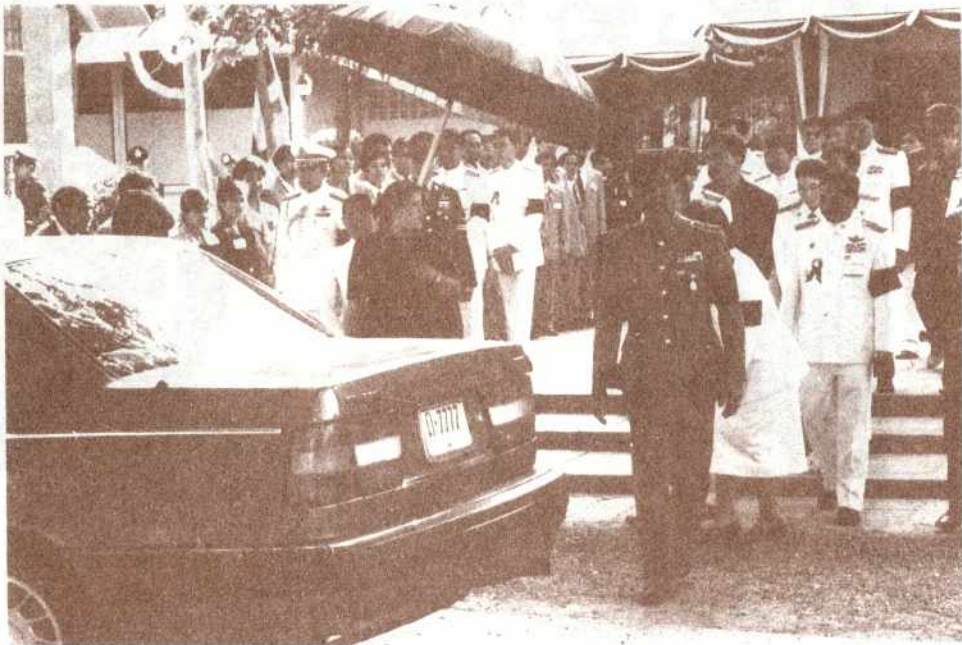

ทรงลงพระนามากิโย

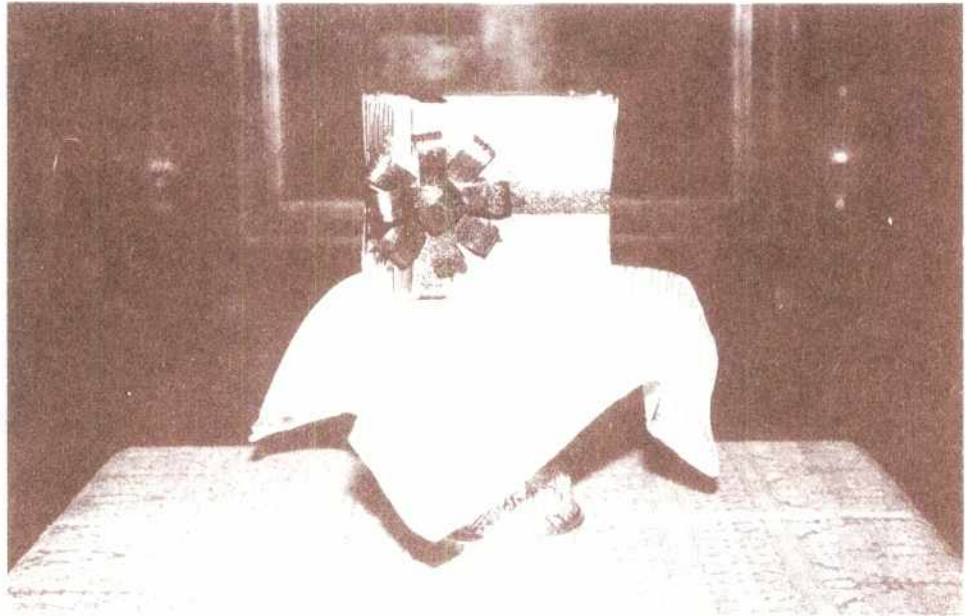

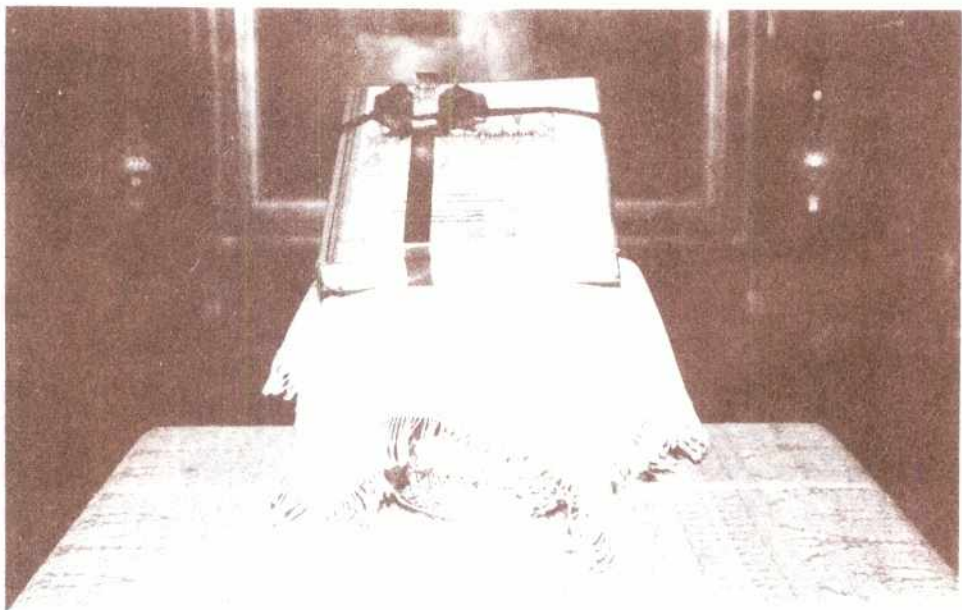
ทรงทอดพระเนตรฝ่ายพัฒนาสารนิเทศเพื่อบริการชุมชน

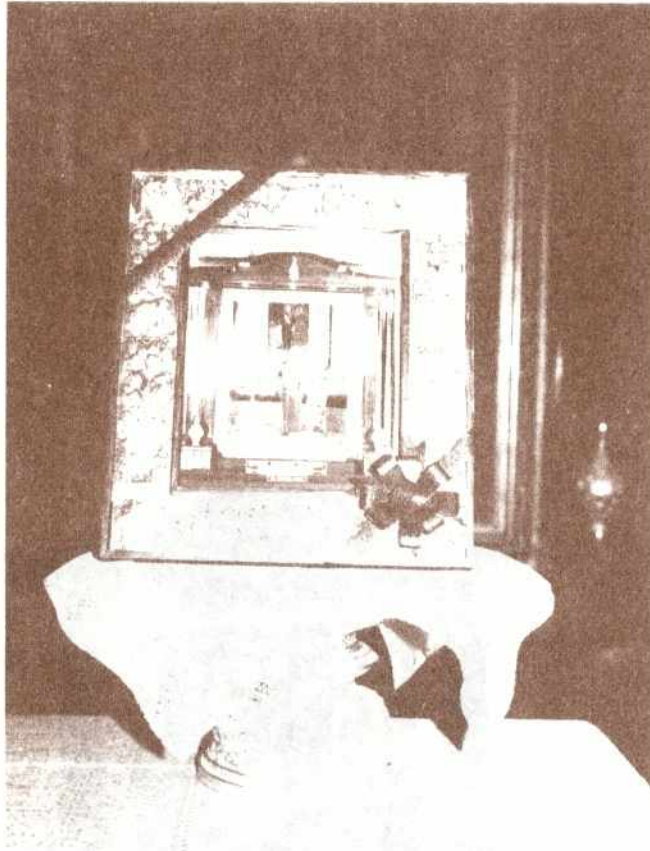
เสด็จพระราชดำเนินกลับ

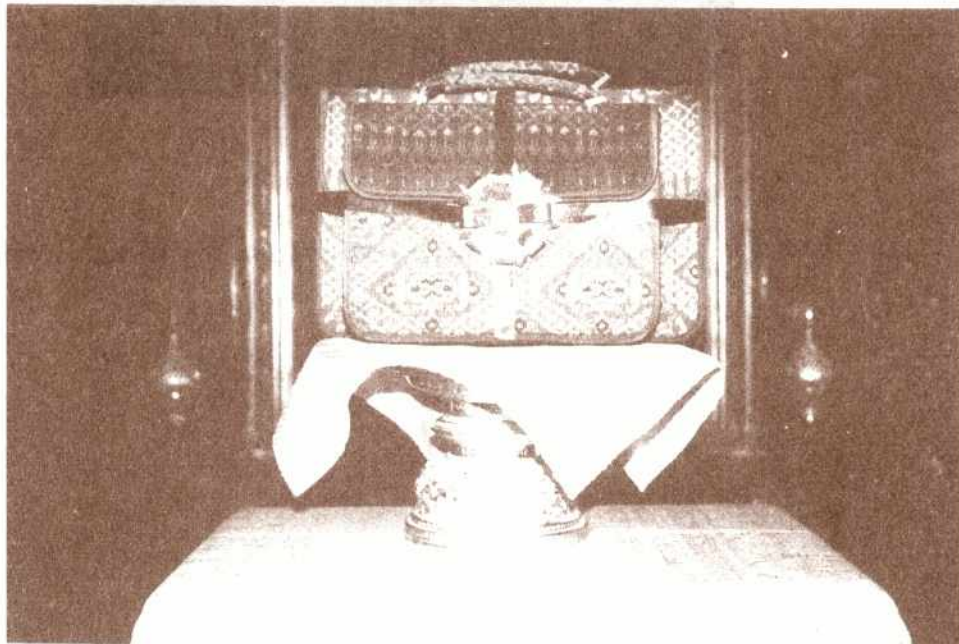
CD-ROM Multimedia เรื่องประเพณีอีสานสิบสองเดือน ที่นำทูลเกล้าฯ ถวาย

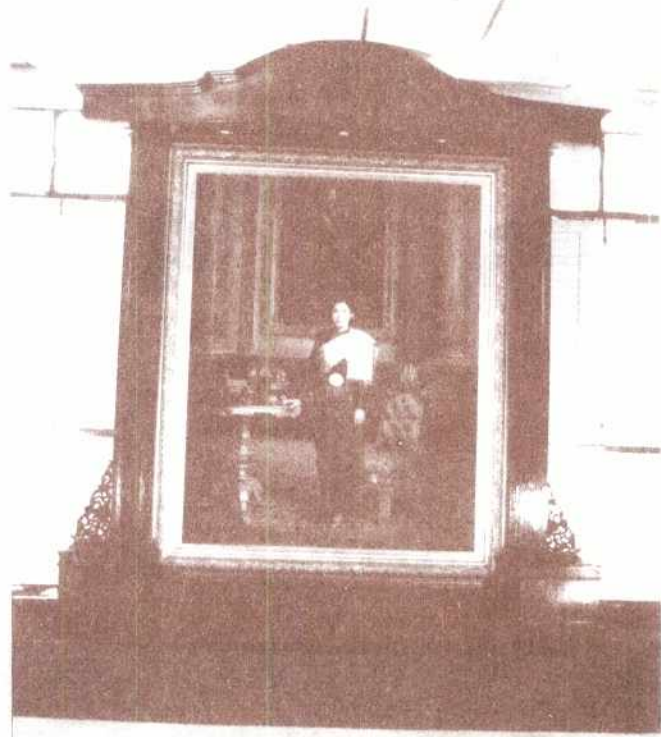

*หนังสือศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร และหนังสือรวมงานวิจัยเกี่ยวกับ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : บทความย่อ เล่ม 7 ที่นำทูลเกล้าฯ ถวาย*

ของที่ระลึกที่นำทูลเกล้าฯ ถวาย

คุณัญญสุด บริหารงานดูแลและครอบครัว มอบพระบรมสาทิสลักษณ์ให้ศูนย์ฯ

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร
(SIRINDHON ISAN INFORMATION CENTER)
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พรพิมล มโนชัย *

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือที่เรียกว่า "ภาคอีสาน" มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 170,226 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 19 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุตรธานี และอุบลราชธานี ประชากรที่อาศัยอยู่ในภาคอีสานมีหลายเผ่าพันธุ์ เช่น ลาวพวน ผู้ไทย ย้อ ข่า กะเลิง โส้ ส่วย ฯลฯ เป็นต้น ชนเหล่านี้จะมีวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ประเพณี ภาษาพูดตามแบบฉบับของตนเอง

ถึงแม้ว่าดินแดนแถบนี้จะเป็นดินแดนที่แห้งแล้งกันดาร และประชากรยากจน มีปัญหาต่าง ๆ มากมายแต่มีหลักฐานที่แสดงได้ว่าในอดีตนั้น ดินแดนภาคอีสานนี้ เป็นแหล่งที่มีความเจริญรุ่งเรือง เป็นแหล่งอารยธรรม มายาวนานหลายพันปี พบได้จากแหล่งโบราณคดีหลายแห่ง เช่นที่บ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี แหล่งโบราณคดีผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี หรือแหล่งโบราณคดีบ้านโนนนกทา จังหวัดขอนแก่น เป็นต้น

จากเหตุการณ์ในอดีต จึงนับได้ว่าภาคอีสานเป็นดินแดนที่มีอารยธรรมอันเก่าแก่และมีมรดกทางความคิดมาช้านาน เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับภาคอีสานได้รับการถ่ายทอด จากผู้รู้ ผู้ที่สนใจและผู้ที่ได้พบเห็นอยู่ในรูปของคำบอกเล่า เอกสารต้นฉบับตัวเขียน ไบبلาน หนังสือ รูปภาพ ฯลฯ สารนิเทศเหล่านี้กระจัดกระจายอยู่ในแหล่งต่าง ๆ ทำให้ผู้ที่สนใจไม่มีโอกาสได้ศึกษา ค้นคว้าเรื่องราวเกี่ยวกับอีสานตามที่ตนต้องการได้ โดยในระยะแรกมีผู้มาขอใช้บริการข้อมูลทั้ง จากกลุ่มคณะทำงานตามโครงการพัฒนาทุ่งกุลาร้องไห้ กลุ่มนักวิจัยคณะทำงานการพลังงานแห่งชาติ และกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือมักจะโทรศัพท์มาถามถึงข้อมูลเกี่ยวกับอีสานอยู่เสมอ คำถาม เหล่านี้ทางสำนักวิทยบริการได้เก็บรวบรวมไว้จนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น สำนักวิทยบริการได้ตระหนักถึงความต้องการของผู้ใช้สารนิเทศ จึงคิดริเริ่มจัดตั้ง "ศูนย์เอกสารอีสาน" ขึ้นเพื่อเป็นศูนย์

* บรรณาธิการหัวหน้าศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กลางบริการสารนิเทศเกี่ยวกับภาคอีสานให้ผู้ที่ต้องการศึกษาค้นคว้าวิจัย สามารถขอรับสารนิเทศ
อีสาน ที่ตนต้องการได้ทุกเรื่องและทุกรูปแบบ โดยเริ่มดำเนินการจัดเก็บสารนิเทศอีสาน ครั้งแรก
เมื่อปี พ.ศ.2513

ปี พ.ศ. 2520 ได้ดำเนินการจัดให้บริการเป็นมุมเล็ก ในรูปของ "งานเอกสารอีสาน" ได้รับความ
สนใจและมีผู้มาขอใช้บริการค้นคว้าทั้งจากนิสิต นักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย และประชาชนทั่วไป ทั้ง
ชาวไทยและชาวต่างประเทศ

ปี พ.ศ. 2523 ได้พัฒนางานเอกสารอีสานเป็น "ศูนย์เอกสารอีสาน" และจัดตั้งคณะกรรมการ
ดำเนินงานของศูนย์เอกสารอีสาน ได้ย้ายศูนย์เอกสารอีสานขึ้นไปไว้บน ชั้นสองของอาคาร
สำนักวิทยบริการ (หลังเดิม) ทำให้สถานที่บริการกว้างขวางขึ้นสามารถรองรับผู้มาใช้บริการได้มาก
ขึ้น

ปี พ.ศ. 2525 "ศูนย์เอกสารอีสาน" ได้รับ เกียรติจากคณะกรรมการส่งเสริม และประสานงาน
เยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี มอบรางวัลการผลิตผลงานเพื่อ เยาวชนประเภทสื่อชาวบ้าน
ซึ่งนับเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง

ในปี พ.ศ. 2528 ได้เริ่มร่วมมือกับสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์บริการข้อมูล
ข่าวสาร ความรู้ ในเรื่องเกี่ยวกับประเทศไทย โดยเน้น ด้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือจนปี พ.ศ. 2531
สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงได้ให้ประกาศนียบัตรเพื่อเป็นกิตติกรรม ประกาศว่า
"ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร" ได้ให้ ความร่วมมือร่วมใจใน การดำเนินงานข่ายงานสนเทศไทย
ศึกษา(Thai Studies Information Network - TSINET) อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า
อย่างยิ่ง

ปี พ.ศ. 2531 ได้เรียนเชิญคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานโครงการศูนย์เอกสารอีสานในโครงการ
นำพระราชหฤทัยจากในหลวง โดยมีรายชื่อคณะกรรมการ ดังนี้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

พลโทปัญญา สิงห์ศักดิ์ตา ประธานกรรมการ

เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

นายทวิช กลิ่นประทุม กรรมการ

รัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัย

นายวิจิตร ศรีสะอ้าน กรรมการ
ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
พันเอกเฉลิมพล เจริญยิ่ง กรรมการและเลขานุการ
ผสธ.ประจำ ผช. เสธ.ทบ.ฝยก.

คณะกรรมการดำเนินงาน

นายชาติรี เมืองนาโพธิ์ ประธานกรรมการ
อธิการบดี

นายวีระ บุญยะกาญจน กรรมการ
รองอธิการบดี มศว มหาสารคาม

นายบุญชม ศรีสะอาด กรรมการ
ผู้ช่วยรองอธิการบดี มศว มหาสารคาม

นายมงคล ม่วงเขียว กรรมการ
ผู้ช่วยรองอธิการบดี มศว มหาสารคาม

นางจวีลักษณ์ บุญยะกาญจน กรรมการและเลขานุการ
ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ

นายประจักษ์ กือเจริญ ผู้ช่วยกรรมการและเลขานุการ
หัวหน้าฝ่ายศูนย์เอกสารอีสาน

ปี พ.ศ. 2534 เปลี่ยนชื่อเป็น "ศูนย์สารนิเทศอีสาน" มีการดำเนินงานเพื่อรองรับผู้ใช้
บริการได้อย่างทั่วถึงยิ่งขึ้น

จนกระทั่ง วันที่ 25 มิถุนายน 2536 "ศูนย์สารนิเทศอีสาน" ได้รับพระกรุณาจากสมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานนามให้ว่า "ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร"
นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างยิ่ง

ปี พ.ศ. 2537 ได้เรียนเชิญคณะกรรมการที่ปรึกษาศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธรเพื่อขอคำแนะนำ
ในการดำเนินงานของศูนย์ฯ ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. ดร.กิงแก้ว อัดถากร (ผู้แทน ศาสตราจารย์ บุญถิ่น อัดถากร)
2. ศาสตราจารย์บุญชนะ อัดถากร

3. คุณกัจจกร เขาวนรัตน์
4. ดร.สาร สาระทัศน์นันท์
5. คุณจีระศักดิ์ คณาสวัสดิ์
6. คุณจิตร จีระฉัตร

และขณะนี้กำลังดำเนินการเรียนเชิญคณะกรรมการที่ปรึกษาอยู่ยังไม่แล้วเสร็จ
เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2538 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จฯ
เปิดศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร สำนักวิทยบริการ นำความปลาบปลื้มมายังพสกนิกรชาวภาค
อีสานอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร มีจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. เพื่อจัดหาและรวบรวมสารนิเทศทุกรูปแบบทั้งวัสดุตีพิมพ์และวัสดุไม่ตีพิมพ์ที่มีเนื้อหา
เกี่ยวข้องกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในทุก ๆ ด้านได้แก่ด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านความเป็นอยู่และ
ประเพณีการศึกษา ความเชื่อ วรรณกรรม ภาษา ศิลปะ การละเล่นพื้นบ้าน การพัฒนาชนบท
และการเมืองการปกครอง ฯลฯ
2. เพื่อจัดระบบการเก็บและค้นคืนสารนิเทศที่จะทำให้ผู้ใช้บริการสามารถค้นหาสารนิเทศ
ที่เกี่ยวกับอีสานได้ตรงตามความต้องการอย่างสะดวกและรวดเร็ว
3. เพื่อเป็นแหล่งสารนิเทศให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา อาจารย์ นักวิจัยและประชาชน
ผู้สนใจได้ศึกษาเรื่องราวของภาคอีสาน อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า
4. เป็นศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับภาคอีสานในทุก ๆ ด้าน
5. เพื่อดำรงรักษาเรื่องราวของชาวอีสานไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อไป
6. เพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามระหว่าง ภาคอีสาน
กับภาคอื่น ๆ ทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ

เหตุสำคัญของการจัดตั้งศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร มีแนวความคิดริเริ่มจัดตั้งขึ้นด้วยสาเหตุหลายประการดังนี้

1. โดยหน้าที่หลักของมหาวิทยาลัย นอกจาก จะทำการผลิตบัณฑิต ส่งเสริมการศึกษา
ค้นคว้าวิจัย การบริการชุมชน และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งมหาวิทยาลัยได้

ดำเนินการมาโดยตลอด ถึงแม้ว่าจะทำในขีดความสามารถที่มีอยู่ทั้งด้านกำลังทรัพย์ กำลังบุคลากรและขีดจำกัดอื่นๆ สำนักวิทยบริการก็คำนึงอยู่ตลอดเวลาว่าหน้าที่หลักของเราก็ควรจะส่งเสริมและสนับสนุนสารสนเทศให้สอดคล้องกับหน้าที่และการทำงานของมหาวิทยาลัย คือ

1.1 บริการสารสนเทศสำหรับผลิตบัณฑิต

1.2 บริการสารสนเทศสำหรับศึกษาค้นคว้าวิจัย

1.3 บริการสารสนเทศในการบริการชุมชน และถ้าสามารถทำได้ ก็ให้บริการชุมชนโดยนำสารสนเทศไปให้ถึงกลุ่มชนนั้น ๆ

1.4 บริการสารสนเทศทางศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

ด้วยความสำนึกในการส่งเสริมและสนับสนุนสารสนเทศให้สอดคล้องกับหน้าที่หลักของมหาวิทยาลัยนี้เอง ศูนย์สารสนเทศอีสานสิรินธรจึงเกิดขึ้น

2. ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยในระดับสูง หรือการวิจัยเฉพาะด้าน มักจะมีนักวิชาการนักวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศไปขอใช้บริการและเยี่ยมชมศูนย์สารสนเทศอีสานสิรินธรอยู่เป็นประจำดังนั้นการก่อตั้งศูนย์สารสนเทศอีสานสิรินธร จึงเป็นจุดสำคัญที่จะรวม เรื่องราว เหตุการณ์เกี่ยวกับภาคอีสานให้เป็นระบบและมีระเบียบ มีวิธีการจัดเก็บสารสนเทศ ที่สามารถให้บริการความรู้ได้ในทุกรูปแบบ

3. เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาคอีสานทางอ้อมนั้นหมายความว่า เป็นการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจในจังหวัดมหาสารคามให้ดีขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์ให้บริการในศูนย์สารสนเทศอีสานสิรินธร

ศูนย์สารสนเทศอีสานสิรินธร มีวัตถุประสงค์การศึกษาให้บริการดังนี้

1. หนังสือ

8. รูปภาพ

2. งานวิจัย

9. ภาพนิ่ง

3. บทความ

10. แถบบันทึกเสียง

4. กฤตภาค

11. วิดีโอเทป

5. จุลสาร

12. ไมโครฟิล์ม

6. ภาคนิพนธ์

13. หุ่นจำลองและของตัวอย่าง

7. แผนที่

14. สารนิเทศอื่นที่เกี่ยวกับอีสาน เช่น ปฏิทิน ส.ค.ส ฯลฯ

การจัดระบบสารนิเทศ

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร ได้รวบรวมและให้ บริการสารนิเทศอีสานหลายประเภทซึ่ง มีการจัดระบบดังนี้

1. หนังสือและงานวิจัย

หนังสือและงานวิจัย รวมทั้งปริญญาานิพนธ์จัดเก็บเรียงตามเลขเรียกหนังสือโดยจัดหมวดหมู่ระบบบทนิยมนของดิวี่ มีเครื่องมือช่วยค้นเป็นบัตรรายการ ทางศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร ได้เพิ่มอักษร "ส" เหนือเลขเรียกหนังสือภาษาไทย และอักษร "S" ไว้เหนือเลข เรียกหนังสือภาษาอังกฤษเพื่อแสดงว่าเป็นเอกสารของศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธรโดยหนังสือและงานวิจัยของศูนย์ เก็บแยกชั้นกัน

2. บทความ

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธรได้คัดเลือกบทความจากวารสารแล้วนำมาถ่ายสำเนาพร้อมประทับตราลงทะเบียน และให้หัวเรื่อง บทความจัดเก็บเข้าแฟ้มตามลำดับอักษรของหัวเรื่องซึ่ง นอกจากจะมีรายละเอียดทางบรรณานุกรมแล้วยังมีสาระสังเขปให้ค้นคว้าอีกด้วย เอกสารทั้งหมด จัดเก็บในตู้ 4 ลิ้นชัก เมื่อต้องการใช้เอกสารให้แจ้งแก่เจ้าหน้าที่ ขณะนี้ได้พัฒนาการ จัดเก็บข้อมูลของบทความในรูปของบัตรสาระสังเขปและบันทึกลงคอมพิวเตอร์ในฐานข้อมูลอีสาน

3. กฤตภาค

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร คัดเลือก บทความ ข่าว เหตุการณ์ที่สำคัญเกี่ยวกับภาคอีสาน จากหนังสือพิมพ์ นำมาตัดแล้วทำเป็นกฤตภาคประทับตราลงทะเบียนและให้หัวเรื่องจัดเก็บแยกเข้าแฟ้มเรียงตามลำดับอักษรของหัวเรื่อง เอกสารจัดเก็บในตู้ 4 ลิ้นชัก เมื่อต้องการใช้เอกสารให้สำรวจหัวเรื่องที่ติดหน้าตู้ นั้น ๆ และแจ้งความจำนงแก่เจ้าหน้าที่

4. จุลสาร

ทางศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร ได้จัดหาเอกสารประเภทจุลสารอีสานนำมาประทับตราลงทะเบียน และให้หัวเรื่อง จัดเก็บแยกตามหัวเรื่องไว้ในแฟ้ม และจัดเรียงแฟ้มตามลำดับอักษรของหัวเรื่อง เอกสารทั้งหมดเก็บในตู้ 4 ลิ้นชัก ค้นโดยสำรวจดูหัวเรื่องที่ติดหน้าตู้ นั้น ๆ และแจ้งความจำนงแก่เจ้าหน้าที่

5. ภาคนิพนธ์

เป็นงานค้นคว้าของนิสิต ประกอบการศึกษาค้นคว้าในรายวิชาต่าง ๆ คัดเลือกจากภาคนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภาคอีสาน จัดเก็บเรียงตามลำดับเลขทะเบียนของภาคนิพนธ์มี

บัตรรายการเป็นเครื่องมือช่วยค้นและมีสาระสังเขปสำหรับค้นเรื่องย่อของภาคนิพนธ์นั้น ๆ ขณะนี้ ได้พัฒนานำลงคอมพิวเตอร์ในฐานะข้อมูลอีสาน

6. รูปภาพ

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร จัดหารูปภาพเกี่ยวกับภาคอีสานทั้งภาพสีและภาพขาวดำ ทั้งภาพถ่ายและภาพวาด นำมาประทับตรา ลงทะเบียนและให้หัวเรื่อง นำรูปภาพมาให้หัวเรื่องแยก เก็บเข้าแฟ้มตามหัวเรื่อง โดยเรียงลำดับอักษรของหัวเรื่อง เอกสารจัดเก็บในตู้ 4 ลิ้นชัก ค้นเรื่องที่ ต้องการได้จากหัวเรื่องหน้าตู้ นั้น ๆ แล้วแจ้งความจำนงแก่เจ้าหน้าที่

7. แผนที่จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แสดงอาณาเขตพื้นที่ของจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ในภาคอีสาน นำมาประทับตรา ลงทะเบียน แล้วจัดเรียงตามเลขระวางของแผนที่ค้นได้จากสมุดทะเบียนของแผนที่โดยดูจาก เลขระวาง

8. วัสดุไม่ตีพิมพ์

ได้แก่ ภาพนิ่ง แถบบันทึกเสียง วิทยุทัศน์ และไมโครฟิล์ม จัดเก็บเรียงตามลำดับเลข ทะเบียน ของวัสดุ นั้น ๆ มีเครื่องมือช่วยค้นเป็นบัตรรายการและบรรณานุกรมรวมรายชื่อวัสดุไม่ตีพิมพ์ ใช้สำหรับค้นหากต้องการใช้บริการทำได้โดยค้นรายชื่อ จากบัตรรายการหรือจากบรรณานุกรม จด เลขทะเบียน แล้วแจ้งความจำนงแก่เจ้าหน้าที่ขอใช้บริการที่ฝ่ายเทคโนโลยีเพื่อบริการสารนิเทศ สำนักวิทยบริการ

9. หุ่นจำลองและของตัวอย่าง

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร จัดหามาแสดงเป็นตัวอย่างพร้อมประกอบคำบรรยายให้ ผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้า

10. สารนิเทศอื่นที่เกี่ยวข้องกับอีสาน

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร ได้จัดหาสารนิเทศประเภทอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอีสาน เช่น ปฏิทินภาพอีสานทุกรูปแบบทั้งแบบตั้งโต๊ะ แบบแขวนแบบ แผ่น การ์ด ส.ค.ส. ภาพอีสานรวมทั้ง ภาพยนตร์ แผ่นเสียง ฯลฯ ซึ่งศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร ได้ดำเนินการจัดหาและจัดเก็บไว้เพื่อ บริการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินงานของศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร

งานพัฒนาทรัพยากรสารนิเทศอีสาน

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร ได้ดำเนินงานพัฒนาทรัพยากรสารนิเทศอีสาน ดังนี้

1.1 การซื้อ ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร ต้องติดตามความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้า เรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ ของภาคอีสาน พร้อมทั้งสำรวจทรัพยากรสารนิเทศทุกประเภทที่มี เนื้อหาเกี่ยวกับภาคอีสานแล้วดำเนินการจัดซื้อเข้าไว้ที่ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร

1.2 การขอ ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธรได้ติดต่อไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาล และภาคเอกชน เพื่อขอรับอภิธานนาการ หรือขอยืมถ่ายสำเนาสารนิเทศอีสาน

1.3 การผลิตขึ้นเอง ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร ได้จัดเตรียมทรัพยากรสารนิเทศอีสาน ขึ้นเองเพื่อบริการไว้ที่ศูนย์ฯ หลายวิธี เช่น การจัดหาบทความจากวารสารหรือหนังสือพิมพ์เพื่อจัดทำ บทความหรือทำกฤตภาค การบันทึกเหตุการณ์ เรื่องราวของอีสานจากรายการวิทยุ โทรทัศน์ไว้บริการ ค้นคว้า เป็นต้น

1.4 การแลกเปลี่ยน ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร ได้ดำเนินการแลกเปลี่ยนเอกสารที่ทาง ศูนย์ฯ จัดทำขึ้น โดยติดต่อไปยังหน่วยงานต่าง ๆ

งานวิเคราะห์และทำรายการ

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร ได้ร่วมมือกับงานวิเคราะห์และทำรายการค้นวัสดุตีพิมพ์ จัดทำ เครื่องมือช่วยค้นเอกสารประเภทหนังสือและงานวิจัยในรูปแบบของบัตรรายการ (ขณะนี้กำลังดำเนินการ ปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ) ส่วนเอกสารประเภท บทความ จุลสาร กฤตภาค รูปภาพ แผนที่ และวัสดุไม่ตีพิมพ์ ทางศูนย์ฯ จะเป็นผู้จัดทำ เครื่องมือช่วยค้นขึ้นเอง

งานบริการสารนิเทศอีสาน

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร ได้ให้บริการตามจุดประสงค์ของผู้ใช้บริการ เช่น ให้บริการใช้ เอกสารเพื่อนำไปถ่ายเอกสาร บริการช่วยค้นคว้าและตอบคำถามเรื่องเกี่ยวกับอีสานหรือบริการ รวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะด้านที่ผู้ใช้ร้องขอ เป็นต้น

งานจดหมายเหตุอีสาน

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธรได้ดำเนินการจัดหาข้อมูลจดหมายเหตุเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีต ของภาคอีสานมาไว้บริการแก่ผู้ใช้ โดยอยู่ในรูปของเอกสารตัวเขียนและในรูปของไมโครฟิล์ม ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์ให้ถ่ายสำเนาจากกองจดหมายเหตุแห่งชาติ หอสมุดแห่งชาติ

งานสารนิเทศอีสานเพื่อการท่องเที่ยว

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร ได้เก็บรวบรวมสารนิเทศเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของภาคอีสานทั้ง 19 จังหวัด ไว้บริการแก่ผู้ใช้จะให้ข้อสารนิเทศของสถานที่ท่องเที่ยว การเดินทาง ฯลฯ ซึ่งสารนิเทศเหล่านี้จะอยู่ในรูปของ หนังสือ งานวิจัย บทความ จุลสาร กฤตภาค แผนที่ และรวมทั้งวัสดุไม่ตีพิมพ์ ได้แก่ เทป สไลด์ วิดีโอเทป ฯลฯ

งานส่งเสริมและเผยแพร่สารนิเทศอีสาน

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร ได้จัดทำเอกสารพิมพ์ ออกเผยแพร่ ดังนี้

1. อีสานวันนี้ : บรรณานุกรมภาคนิพนธ์ เล่ม 1. จำนวน 92 หน้า ตีพิมพ์ พ.ศ. 2526 รวบรวมบรรณานุกรมพร้อมสาระสังเขปงานภาคนิพนธ์ ของนิสิตวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ วิชาเอกภูมิศาสตร์และวิชาเอกภาษาไทย ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือในทุก ๆ ด้าน เช่น คติชาวบ้าน ความเชื่อ วรรณกรรมพื้นบ้าน ความเป็นอยู่และประเพณี ฯลฯ
2. บรรณานุกรมวัสดุไม่ตีพิมพ์. จำนวน 39 หน้า ตีพิมพ์ พ.ศ. 2526 รวบรวมบรรณานุกรมวัสดุไม่ตีพิมพ์ที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วยแถบบันทึกเสียง ภาพนิ่ง ไมโครฟิล์ม วิดิทัศน์ เทป โดยรวบรวมตั้งแต่เริ่มจนถึงปี พ.ศ. 2526
3. อีสานวันนี้ : บรรณานุกรมภาคนิพนธ์ เล่ม 2. จำนวน 101 หน้า ตีพิมพ์ พ.ศ. 2527 รวบรวมบรรณานุกรมพร้อมสาระสังเขปงานภาคนิพนธ์ ของนิสิตวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ วิชาเอกภูมิศาสตร์ วิชาเอกภาษาไทย และรายงานประกอบการศึกษาวิชาไทยคดีศึกษา โดยเน้นเรื่องเกี่ยวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือในด้านการศึกษาภาษาถิ่น การสำรวจหมู่บ้าน และการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่นอีสาน ท้ายเล่มมีดัชนีชื่อผู้แต่งและดัชนีหัวเรื่องสำหรับค้น
4. งานวิจัยเกี่ยวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : บทความย่อ เล่ม 1 และเล่ม 2. ตีพิมพ์ พ.ศ. 2528 รวบรวมบรรณานุกรมพร้อมสาระสังเขปที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือในทุก ๆ ด้านโดยเล่มที่ 1 มีเนื้อหาของผู้แต่งตั้งแต่ อักษร ก-ก จำนวน 339 หน้า และเล่มที่ 2 มีเนื้อหาของผู้แต่งตั้งแต่อักษร ม-อ จำนวน 364 หน้า มีดัชนีผู้แต่งและดัชนีชื่อเรื่องสำหรับช่วยค้น
5. งานวิจัยเกี่ยวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : บทความย่อ เล่ม 3. จำนวน 151 หน้า ตีพิมพ์ พ.ศ. 2531 รวบรวมบรรณานุกรมพร้อมสาระสังเขปงานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในทุก ๆ ด้าน การจัดเรียงเนื้อเรื่องตามลำดับอักษรของผู้แต่ง โดยมีดัชนีชื่อเรื่องช่วยค้น

6. งานวิจัยเกี่ยวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : บทคัดย่อ เล่ม 4. จำนวน 179 หน้า ตีพิมพ์พ.ศ. 2533 จำนวน 179 หน้า รวม บรรณานุกรมพร้อมสาระสังเขป งานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านวัฒนธรรม ความเป็นอยู่และประเพณี วรรณกรรมพื้นบ้าน ความเชื่อ ภาษา การละเล่นพื้นเมือง การพัฒนาชนบท และการเมืองการปกครอง มีดัชนีผู้แต่งและดัชนีชื่อเรื่องสำหรับช่วยค้น

7. งานวิจัยเกี่ยวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : บทคัดย่อ เล่ม 5. จำนวน 153 หน้า ตีพิมพ์พ.ศ. 2535 รวมบรรณานุกรมพร้อมสาระสังเขปงานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในทุก ๆ ด้าน มีดัชนีผู้แต่งและดัชนีชื่อเรื่องสำหรับช่วยค้น ส่วนดัชนีชื่อเรื่องได้นำเอาเอาคำสำคัญจากชื่อเรื่องงานวิจัยแต่ละเรื่องมาเป็นดัชนี และในกรณีเป็นชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ให้ค้นคำว่า หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ นั้น ๆ ส่วนชื่อจังหวัดให้ค้นชื่อจังหวัดนั้นได้เลย

8. งานวิจัยเกี่ยวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : บทคัดย่อ เล่ม 6. จำนวน 182 หน้า ตีพิมพ์ พ.ศ. 2537 รวมบรรณานุกรมพร้อมสาระสังเขป งานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านวัฒนธรรมพื้นบ้าน ความเป็นอยู่และประเพณี การศึกษา วรรณกรรมพื้นบ้าน ภาษา การพัฒนา การเมืองการปกครอง ฯลฯ มีดัชนีผู้แต่งและดัชนีชื่อเรื่องสำหรับช่วยค้น

9. งานวิจัยเกี่ยวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : บทคัดย่อ เล่ม 7. จำนวน 237 หน้า ตีพิมพ์ พ.ศ. 2538 รวมบรรณานุกรมพร้อมสาระสังเขปงานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในทุก ๆ ด้าน มีดัชนีผู้แต่งและดัชนีชื่อเรื่องสำหรับค้น

หมายเหตุ สำหรับเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : บทคัดย่อ นี้จะทำต่อเนื่องเรียงลำดับทุกปี

งานฐานข้อมูลและข่ายงานสารนิเทศอีสาน

ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร ดำเนินงานฐานข้อมูลและข่ายงานสารนิเทศอีสานดังนี้

1. ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร ได้จัดเก็บข้อมูลสารนิเทศอีสานลงในคอมพิวเตอร์โดยใช้ชื่อว่า "ฐานข้อมูลอีสาน" (Isan Database)

ฐานข้อมูลอีสาน จัดเก็บข้อมูลเรื่องราวเกี่ยวกับภาคอีสานในรูปแบบของสาระสังเขป (Abstract) โดยจะนำเอาสารนิเทศที่บริการในศูนย์ มาจัดทำสาระสังเขปแล้วบันทึกลงฐานข้อมูลไว้บริการแก่ผู้ใช้ เพื่อการศึกษาค้นคว้า

2. ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร เป็นสมาชิกข่ายงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค (Provincial University Library Network) : PULINET ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งในส่วนภูมิภาคที่จะร่วมมือกัน ดำเนินการจัดหาและบริการสารนิเทศท้องถิ่นของภูมิภาคนั้น ๆ

3. ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร ร่วมมือกับงานเทคโนโลยีสารนิเทศ สำนักวิทยบริการ จัดทำฐานข้อมูลสำเร็จรูป (CD-ROM) เกี่ยวกับประเพณีอีสานสิบสองเดือน โดยจะให้ความรู้ทั้งภาพประกอบเสียงคำบรรยาย มีทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ นับเป็นการนำเอาเทคโนโลยีสารนิเทศมาช่วยในการเผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของภาคอีสานให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

การสืบค้นสารสนเทศโดยคอมพิวเตอร์
(Online Public Access Catalog : OPAC)
ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รุ่งทิพย์ เจริญศักดิ์*

การบริการสืบค้นสารสนเทศด้วยระบบอัตโนมัติของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นบริการสืบค้นสารสนเทศจากรายการหนังสือ เอกสาร วัสดุไม่ตีพิมพ์ ด้วยระบบออนไลน์ ในการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลของสำนักวิทยบริการนั้น ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นสารสนเทศได้ด้วยตนเองจากระบบ Online Public Access Catalog หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า “OPAC” ซึ่งเป็นเครื่องมือช่วยค้นเช่นเดียวกับบัตรรายการ นอกจากนี้ระบบ OPAC ยังมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับระบบพัฒนาทรัพยากร (Acquisition) ระบบการจัดการฐานข้อมูล (Catalog) และระบบยืม-คืน (Circulation) แต่ในส่วนของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในช่วงแรกสำนักวิทยบริการจัดซื้อ 3 ระบบคือ ระบบพัฒนาทรัพยากร ระบบการจัดการฐานข้อมูล และระบบ OPAC จึงสามารถเชื่อมโยงได้เพียง 2 ระบบ คือระบบพัฒนาทรัพยากร และระบบการจัดการฐานข้อมูล สำหรับระบบยืม-คืน สำนักวิทยบริการจะดำเนินการจัดซื้อในปี 2539 นี้ ดังนั้นการสืบค้นสารสนเทศจาก OPAC ผู้ใช้บริการจะทราบได้ทันทีว่ารายการที่ต้องการมีหรือไม่ในสำนักวิทยบริการหรือกำลังดำเนินการจัดซื้อ หรือหนังสือได้รับเข้ามาในระบบแล้วแต่กำลังอยู่ระหว่างการลงรายการและให้เลขหมู่ และเมื่อนำระบบยืม-คืนมาใช้ ผู้ใช้บริการก็จะทราบว่าวัสดุสารสนเทศนั้นมีผู้นิยมไป โดยทราบวันกำหนดส่งถ้าต้องการใช้วัสดุสารสนเทศที่ถูกยืมไป สามารถจองเพื่อขอยืมลำดับถัดไปได้

ในระบบ OPAC นอกจากให้บริการสืบค้นสารสนเทศแล้ว ยังมีข้อมูลของสำนักวิทยบริการ หรือ Library INFORMATION ซึ่งจะให้รายละเอียดเกี่ยวกับเวลาเปิด-ปิดบริการแผนผังของสำนักวิทยบริการ

* บรรณารักษ์หัวหน้างานบริการ ฝ่ายหอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กิจกรรมของสำนักวิทยบริการ และผู้ใช้บริการสามารถแนะนำสิ่งซื้อวัสดุสารสนเทศและให้ข้อเสนอแนะจากเทอร์มินัลที่ผู้ใช้บริการสืบค้นอยู่ได้

OPAC เป็นบริการสืบค้นสารสนเทศที่สามารถสืบค้นได้ทั้งข้อมูลภาษาไทยและข้อมูลภาษาต่างประเทศในเวลาเดียวกัน ซึ่งมีวิธีการสืบค้นที่ง่าย สะดวก รวดเร็ว และสารสนเทศที่ได้จะตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการมากที่สุด

การบริการ OPAC

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้เปิดบริการสืบค้นสารสนเทศโดยคอมพิวเตอร์แล้วตั้งแต่วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2539 ซึ่งในฐานข้อมูลประกอบไปด้วยหนังสือทั่วไปภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เอกสารวิจัย เอกสารอีสาน บทความวารสาร กฤตภาค จุลสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล หนังสืออ้างอิง หนังสือแบบเรียน หนังสือสำหรับเด็ก นวนิยาย หลักสูตร วัสดุไม้ตีพิมพ์ วัสดุสารสนเทศทุกชนิดจะอยู่ในฐานข้อมูลทั้งหมด และให้ข้อมูลในรูปแบบบรรณานุกรม ในส่วนของเอกสารอีสานจะมีสาระสังเขปด้วย แต่ขณะนี้ข้อมูลที่นำลงฐานข้อมูลสมบูรณ์ที่สุด คือเอกสารวิจัยลงรายการทุกชื่อเรื่องแล้ว และหนังสือใหม่ที่ได้รับมาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2538 เป็นต้นมา สำหรับหนังสือเก่าก่อนเดือนพฤศจิกายน 2538 ที่ยังลงฐานข้อมูลไม่หมด ผู้ใช้บริการต้องตรวจสอบจากบัตรรายการ และเมื่อผู้ใช้บริการสืบค้นสารสนเทศก็จะได้ข้อมูลทุกประเภทภายใต้เรื่องเดียวกัน และในระหว่างนี้ข้อมูลอยู่ในระหว่างการทดลองและทดสอบระบบเพื่อแก้ไขปรับปรุง สำหรับการบริการ OPAC สำนักวิทยบริการจัดให้มีบริการ OPAC ที่ได้บริการช่วยค้น ชั้น 1 และห้องเอกสารวิจัย ชั้น 3 ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นสารสนเทศได้จาก OPAC จากเทอร์มินัลที่สำนักวิทยบริการจัดไว้ให้ซึ่งผู้ใช้จะพบกับเมนูหลักของฐานข้อมูลดังนี้

เมนูหลัก

เมนูหลักของระบบสามารถเปลี่ยนกลับไป-กลับมาได้ระหว่างภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ โดยกดอักษร L

Welcome to Mahasarakham University

DOK KHOON

Library Catalog

You may search for library materials by any of the following:

A > AUTHOR

T > TITLE

S > SUBJECT

W > WORDS

C > CALL NO

B > AUTHOR/TITLE

I > Library INFORMATION

V > VIEW Your Circulation Record

L > Change LANGUAGE to THAI/เปลี่ยนภาษาไทย

Choose one (A, T, S, W, C, B, I, V, L)

Ask at the Information Desk for Assistance

TEST LIBRARY AUTOMATION

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ยินดีต้อนรับ

DOK KHOON

ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นข้อมูลได้จากทางเลือกต่อไปนี้

A > ผู้แต่ง

T > ชื่อเรื่อง

S > หัวเรื่อง

W > คำสำคัญ

C > เลขหมู่

B > ผู้แต่ง/ชื่อเรื่อง

I > ข้อมูลของห้องสมุด

V > ดูรายละเอียดการยืมคืน

L > เปลี่ยนภาษาอังกฤษ

เลือกรายการ (A, T, S, W, C, B, I, V, L)

ต้องการความช่วยเหลือในการสืบค้น กรุณาสอบถามบรรณารักษ์ช่วยค้นคว้า
ข้อมูลอยู่ในระหว่างการทดสอบระบบ

ข้อควรระวังในการป้อนข้อมูล

1. การเปลี่ยนภาษาในการป้อนข้อมูลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ โดยกดแป้น **อักขรของบาร์ (Accent Bar)** [~] โดยสังเกตจาก Cursor ถ้าภาษาอังกฤษจะปรากฏ _ ถ้าเป็นภาษาไทยจะปรากฏ []
2. เมื่อป้อนข้อมูลภาษาไทยแล้ว ต้องกดแป้น **อักขรของบาร์ [~]** เป็นภาษาอังกฤษทุกครั้ง เพราะระบบ INNOPAC จำเป็นต้องใช้คำสั่งเป็นอักษรภาษาอังกฤษ

ขั้นตอนการสืบค้นสารสนเทศ

1. จากเมนูหลัก ท่านสามารถสืบค้นข้อมูลวัสดุสารสนเทศของสำนักวิทยบริการได้โดยง่าย เพียงกดแป้นอักษรในรายการที่ท่านต้องการสืบเท่านั้น โดยไม่ต้องกด Enter
2. ป้อนข้อมูลที่ต้องการสืบค้น และกด Enter เพื่อแจ้งให้คอมพิวเตอร์ทราบว่าท่านป้อนข้อมูลเสร็จแล้ว คอมพิวเตอร์ก็จะเริ่มดำเนินการสืบค้นข้อมูล
3. ระบบจะแสดงผลข้อมูลให้ทราบทันทีว่า
 - 3.1 คำค้นของท่านมีในฐานข้อมูลหรือไม่
 - 3.2 ถ้าคำค้นมี 1 รายการ ระบบจะแสดงระเบียบข้อมูลให้ทราบอย่างครบถ้วนทันที
 - 3.3 ถ้าข้อมูลมีมากกว่า 1 รายการ ระบบจะแสดงรายการให้เลือก เช่น ถ้ามีทั้งหมด 20 รายการ ระบบจะแสดงผลบนหน้าจอทีละ 8 รายการ และท่านสามารถเลือกรายการที่ต้องการได้ โดยกดเฉพาะหมายเลขหน้ารายการ โดยไม่ต้องกด Enter ระบบจะแสดงระเบียบข้อมูลครบถ้วนให้ ถ้าในหน้าจอแรกที่แสดง 8 รายการยังไม่ตรงกับความต้องการ

ท่านสามารถดูรายการต่อไปโดยกดแป้นอักษร F (FORWARD) ไปเรื่อย ๆ จนข้อมูลหมด
ถ้าต้องการย้อนกลับไปดูรายการที่ผ่านมาให้กดแป้นอักษร B (BACKWARD) หากต้องการค้น
ข้อมูลใหม่ให้กดแป้นอักษร N

ในการสืบค้นข้อมูลมี Menu Options ช่วย ดังนี้

- N > New Search/สืบค้นใหม่
- F > Go FORWARD/ดูหน้าต่อไป
- B > Go BACKWARD/กลับไปดูหน้าที่ผ่านมา
- R > RETURN to Browsing/กลับไปแสดงรายการ
- W > Same search as WORD search/สืบค้นเหมือนคำสำคัญภายใต้ชื่อเรื่องและหัวเรื่อง
- A > ANOTHER Search by..../สืบค้นใหม่โดยผู้แต่ง, ชื่อเรื่อง, หัวเรื่อง
- D > DISPLAY Title and Call #/การแสดงผลหน้าจอภายใต้ชื่อเรื่องและเลขหมู่
- Z > Show Items Nearby/แสดงรายการใกล้เคียงบนชั้น
- S > SHOW SIMILAR items/แสดงรายการในหัวเรื่องเดียวกัน
- L > LIMIT this Search/การจำกัดขอบเขตของการสืบค้น เช่น ผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง สำนักพิมพ์ ประเภทวัสดุ สถานที่ ปี ฯลฯ
- J > JUMP/การกำหนดระเบียบข้อมูลที่จะดูถ้ามีจำนวนมาก
- + > ADDITIONAL Options/ดู options อื่น ๆ
- P > PRINT/การพิมพ์

Boolean ที่สามารถช่วยผู้ใช้ในการสืบค้นโดยใช้ WORDS Search คือ and / or / not

ตัวอย่างการสืบค้น OPAC

ถ้าต้องการหาหนังสือที่แต่งโดย ศาสตราจารย์ ดร. ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน เลือก A>
ผู้แต่ง พิมพ์คำว่า ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน กด Enter ก็จะปรากฏรายการให้เลือกจาก 8 รายการ
พิมพ์หมายเลข 1 ลงไป ก็จะปรากฏรายการที่ท่านต้องการ

ผู้แต่ง : ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน

พิมพ์ชื่อผู้แต่งตามต้องการ ตัวอย่าง-----> ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน
หรือ-----> ฉวีลักษณ์
หรือ-----> Chaveelak B

สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ พิมพ์นามสกุล, ชื่อ

ตัวอย่าง-----> สไตน์เบ็ค, จอห์น
หรือ-----> สไตน์เบ็ค
หรือ-----> Steinbeck, J

.... Then press the RETURN Key

คุณค้นรายการ ผู้แต่ง : ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน

DOK KHOON

9 entries found, ที่ รายการ 1-8 คือ :

เลขหมู่

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน

1. การละเล่นพื้นเมืองของเด็กอีสาน	790.1098933 ฉ57ก
2. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้องกัน	020.622593 ฉ57ค
3. แบบเรียนด้วยตนเองเรื่อง การใช้บัตรรายการ	025.307 ฉ57บ
4. แบบเรียนด้วยตัวเองเรื่อง การใช้บัตรรายการ	025.307 ฉ57บ
5. พิชรายของเจ้าโกร่ง	ย. ฉ57พ
6. รูปแบบที่ควรจะเป็นของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา	027.825933 ฉ57ร
7. หนังสืออ่านประกอบการใช้ห้องสมุดกับคุณหนูตามหลัก	025.5 ฉ57ท
8. หนังสืออ่านประกอบการใช้ห้องสมุดกับคุณหนูตามหลัก	02505 ฉ57ท

โปรดระบุหมายเลขที่ต้องการ

F > ไปข้างหน้า

P > พิมพ์

N > สืบค้นครั้งต่อไป

D > DISPLAY ชื่อเรื่อง , and เลขหมู่

A > สืบค้นครั้งต่อไป ผู้แต่ง

+ > ทางเลือกอื่น

เลือกรายการ (1-8,F,N,A,P,D,L,J,+)

คุณค้นรายการ ผู้แต่ง : ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน

DOK KHOON

เลขหมู่ 790.1098933 ฉ57ก
สถานที่ ศูนย์สิรินธร

รายที่ 1 จาก 9

ผู้แต่ง ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน
ชื่อเรื่อง การละเล่นพื้นเมืองของเด็กอีสาน / ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน
พิมพ์ลักษณ์ [กรุงเทพฯ] : โครงการส่งเสริมหนังสือตามแนวพระราชดำริ, 2526.
ขนาด 84 หน้า : ภาพประกอบ ; 18 ซม.
ชื่อชุด โครงการส่งเสริมหนังสือตามแนวพระราชดำริ ; อันดับที่ 13.

สถานที่	เลขเรียก	สถานภาพ
1 > ศูนย์สิรินธร	790.1098933 ฉ57ก	ห้าม ยืมออก
2 > ศูนย์สิรินธร	790.1098933 ฉ57ก	ห้ามยืมออก
3 > ศูนย์สิรินธร	790.1098933 ฉ57ก	ห้ามยืมออก
4 > หนังสือทั่วไป	790.1098933 ฉ57ก	บนชั้น
5 > หนังสือทั่วไป	790.1098933 ฉ57ก	บนชั้น
+-----6 เล่ม/ ฉบับที่ต้องการดู -----เพื่อดูต่อไป-----+		

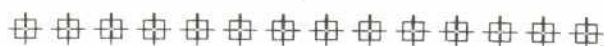
Key NUMBER to see more information, OR

- V > ค้นหาเฉพาะเล่ม/ฉบับ
- M > ต่อไป ระเบียบบรรณานุกรม ระเบียบ
- R > กลับไปแสดงรายการ
- F > ดูหน้าถัดไป
- N > สืบค้นครั้งต่อไป
- + > ทางเลือกอื่น

เลือกรายการ (1-6,V,M,R,F,N,A,I,Z,S,P,G,T,+)

ในการสืบค้นสารสนเทศจาก OPAC หากผลจากการสืบค้นครั้งหนึ่งมากเกินไปจนต้องการผู้ใช้บริการอาจจำกัดการสืบค้นได้ด้วยการพิมพ์ L > LIMIT this Search โดยท่านสามารถจำกัด ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ประเภทของวัสดุ สถานที่ของวัสดุสารสนเทศนั้นได้ ข้อมูลที่ได้จะแคบลงและตรงกับความต้องการ

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้ใช้บริการคงได้รับประโยชน์ในการสืบค้นสารสนเทศจากระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

การให้บริการ INTERNET

สุรเชต น้อยฤทธิ *

สำนักวิทยบริการ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่หลัก คือ ให้บริการสารสนเทศทั้งในรูปของหนังสือและสื่อโสตทัศนวัสดุต่าง ๆ และในปัจจุบันการให้บริการได้เพิ่มมากขึ้นรวมทั้งการให้บริการยืม-คืนสืบค้นระหว่างห้องสมุดมีความเป็นไปได้มากขึ้นและสื่อที่สำคัญที่ทำให้งานนี้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดก็คือ **INTERNET**

INTERNET เป็นระบบคอมพิวเตอร์สื่อสารข้อมูลที่มีการเจริญเติบโตแบบเอ็กโปเนนเชียล คืออย่างรวดเร็วครอบคลุมทั่วโลก และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในหลายด้านจากหลาย ๆ ฝ่ายหลายประเทศ ทำให้ในปัจจุบันสามารถทำให้การติดต่อสื่อสารได้ทั้ง ภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหวและมีประสิทธิภาพความเร็วที่เพิ่มขึ้นทุกวันเมื่อทั่วโลกใช้การสื่อสารเส้นใยแก้วและดาวเทียมที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน

ในประเทศไทยได้นำระบบ **INTERNET** เข้ามาใช้ในกลุ่มทางการศึกษาตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และได้รับการพัฒนาต่อเนื่องจนสามารถขยายใช้ในเอกชน

ในส่วนของมหาวิทยาลัยมหาสารคามได้นำระบบ **INTERNET** เข้ามาใช้ตั้งแต่พฤศจิกายน 2537 เพื่อเตรียมตัวใช้ในโครงการ PULINET และในปัจจุบันก็ใช้ **INTERNET** ในโครงการ PULINET ได้ประสบผลสำเร็จแต่ในส่วนระบบ **INTERNET** ควรจะได้มีการพัฒนาต่อไปเพื่อช่วยโครงการ PULINET

แต่เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่นที่เข้าสู่ระบบ **INTERNET** ในเวลาใกล้เคียงกันหรือที่หลังเราด้วยซ้ำ เช่น ม.นครสวรรค์, ม.บูรพา, แม่โจ้ ซึ่งนำคอมพิวเตอร์เข้าไปเพราะงานห้องสมุดเหมือนกัน จะเห็นว่าได้มีการพัฒนาการให้บริการ **INTERNET** ได้อย่างก้าวหน้ากว่าคือ จำนวนและประสิทธิภาพของเครื่องเพื่อให้บริการอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นสามารถใช้ **INTERNET** ในระบบมัลติมีเดียได้

ถ้าวิเคราะห์ความเป็นมา หลักการ และประโยชน์ของระบบ **INTERNET** จริง ๆ แล้ว จะเห็นได้ว่า HOST (เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย) บนอินเทอร์เน็ตทั้งหมดไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน

* เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ก็ตามมีไว้เพื่อให้บริการสารสนเทศ ยกตัวอย่าง ที่ห้างสรรพสินค้าจะมี HOST บริการข้อมูลสินค้า กรมสรรพากรจะมี HOST บริการข้อมูลภาษี กรมทะเบียนราษฎร์มีข้อมูลทะเบียนราษฎร์ เป็นต้น

อีกอย่างหนึ่ง วิวัฒนาการของคอมพิวเตอร์และการสื่อสารข้อมูล ในสมัยก่อนที่คอมพิวเตอร์เกิดขึ้นใหม่ยังมีราคาแพงและประสิทธิภาพต่ำ คือใช้ในลักษณะ Stand Alone ไม่มีการเชื่อมโยงระหว่างกัน เพราะฉะนั้นการออกแบบหน่วยงานเพื่อที่จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพสูงสุด คือ จัดทำเป็นศูนย์กลางเพื่อใช้ร่วมกัน

ในวันนี้คอมพิวเตอร์และระบบการสื่อสารได้พัฒนาอย่างรวดเร็วและมีการประสานเข้ากันอย่างดีเยี่ยม ราคาที่ลดต่ำลง ประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้น และการแข่งขันอย่างอิสระทำให้เกิดคอมพิวเตอร์เครือข่ายที่เป็นศูนย์กลางแบบกระจาย คือไม่มีศูนย์กลาง ยกตัวอย่างสมมติในมหาวิทยาลัย มีคณะต่าง ๆ ในสมัยก่อนคอมพิวเตอร์ยังมีราคาแพงและประสิทธิภาพต่ำ คือไม่สามารถเชื่อมต่อเป็นเครือข่ายได้ การทำเครือข่ายจะต้องเสียค่าใช้จ่ายมหาศาลเช่น กลุ่มธนาคาร เป็นต้น เพื่อแก้ปัญหาในสมัยนั้น จะต้องมีการมีศูนย์กลางที่จะให้คณะต่าง ๆ เวียนกันไปใช้งาน แต่ในปัจจุบันนี้ ราคาคอมพิวเตอร์ถูกลงและประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นระบบเครือข่ายถือเป็นเรื่องธรรมดาในระดับโลก ทำให้คณะต่าง ๆ สามารถมี LAB ของตัวเองทั้งยังสามารถเชื่อมต่อผ่าน CAMPUS NETWORK ติดต่อกับคณะอื่นหรือมหาวิทยาลัยหรือแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้เลย และยังสามารถตั้ง HOST เพื่อให้บริการข้อมูลเฉพาะด้านของหน่วยงานตัวเองได้

ทำให้มหาวิทยาลัยชั้นแนวหน้าต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ อย่างประเทศไทยเอง เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อพูดถึงอินเทอร์เน็ตแล้วไม่ใช่ศูนย์กลางอย่างเดียวแล้ว อย่างเช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงขนาดงานด้าน INTERNET มีอยู่ในหลายหน่วยงาน

สรุป ระบบ INTERNET เป็นระบบที่เป็นปัจจุบันและอนาคต ของยุคโลกาภิวัตน์ คือเป็นเส้นเลือดใหญ่หล่อเลี้ยงโลก ด้านองค์กร ธุรกิจ งาน เงิน บุคคล ที่ทุกคนทุกหน่วยงานต้องนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ขณะนี้ธุรกิจเกี่ยวกับสารสนเทศจะเป็นธุรกิจชั้นแนวหน้าที่สามารถทำรายได้มหาศาลในต่างประเทศ ประเทศไทยเรามีสารสนเทศที่จะเป็นธุรกิจได้อย่างมากมาย เราปรารถนาเหลือเกินที่จะก้าวไปถึงจุดนั้น

ห้องสมุดในประเทศลาว

บัวไข เพ็งพระจันทร์ *

ห้องสมุดเป็นศูนย์รวมของสรรพวิชาที่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่ามีความสำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของระบบการศึกษา ความเจริญก้าวหน้าของสารสนเทศที่ปรากฏในห้องสมุดมักจะเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญ ความก้าวหน้าทางการศึกษาของสังคมหรือของรัฐนั้นมีมากน้อยเพียงใด ในระบบการศึกษาไม่อาจจะขาดแหล่งค้นคว้าวิจัยทางวิชาการได้และสิ่งนี้เองย่อมเป็นประเด็นสำคัญที่จะต้องทำให้เกิดห้องสมุดขึ้นภายใต้ระบบการศึกษา

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นประเทศหนึ่ง ที่มองเห็นความสำคัญของการรวบรวมรักษาไว้ ซึ่งมรดกแห่งการศึกษา วัฒนธรรม ความรู้ความคิดเห็นทั้งปวงจนกลายเป็นห้องสมุดขึ้นตามเขตแคว้นต่าง ๆ ตามสถานการศึกษา สถาบัน สำนักงานองค์การ แต่ห้องสมุดต่าง ๆ เหล่านี้ยังไม่ได้รับการเอาใจใส่และพัฒนาเท่าที่ควร ยังไม่เป็นระบบและไม่ได้มาตรฐาน เพียงแต่เป็นห้องอ่านเล็ก ๆ และมีการบริการอยู่ในขั้นพื้นฐานเท่านั้น ซึ่งรายละเอียดจะขอเสนอต่อไป

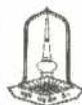
ประเภทของห้องสมุดในประเทศลาว

ประเทศลาวมีห้องสมุดทั้งหมด 62 แห่ง ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. หอสมุดแห่งชาติ (National Library)
2. ห้องสมุดมหาวิทยาลัย (University Libraries)
3. ห้องสมุดโรงเรียน (School Libraries)
4. ห้องสมุดเฉพาะ (Specialized Libraries)
5. ห้องสมุดประชาชน (Public Libraries)

* นิสิตปริญญาโทสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยทุนของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

1. หอสมุดแห่งชาติ (National Library)

หอสมุดแห่งชาติลาวเริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1956 (พ.ศ.2499) เป็นต้นมา โดยขึ้น กับกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการและเยาวชน ปีค.ศ.1975 (พ .ศ.2518) ประเทศลาว ได้สถาปนาเป็นประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หอสมุดได้ถูกย้ายมาขึ้นกับกรมพิพิธภัณฑ์และหอสมุด ปีค.ศ.1983 (พ.ศ.2526) รัฐบาลได้ตกลงโอนหอสมุดให้มาขึ้นกับกระทรวงวัฒนธรรม กรมวัฒนธรรมมหาชน ปี ค.ศ. 1987 (พ.ศ. 2530) ได้รับอาคารหลังใหม่ขึ้นกับกรมวัฒนธรรมมหาชน กระทรวงวัฒนธรรม ปี ค.ศ. 1994 (พ.ศ. 2537) ให้มาขึ้นกับกรมพิมพ์จำหน่ายหอสมุดและป้าย กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรมจนถึงปัจจุบัน

หอสมุดแห่งชาติ เป็นหอสมุดศูนย์กลางในการรวบรวมหนังสือ วารสารสิ่งตีพิมพ์ ตลอดจนโสตทัศนวัสดุที่สำคัญ ที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ และประเทศต่าง ๆ ในโลกเพื่อให้ประชาชนทั้งประเทศ ได้ทำการศึกษาค้นคว้า นอกจากนี้ยังรวบรวมและจัดพิมพ์บรรณานุกรมแห่งชาติ บรรณานุกรมเฉพาะสาขาวิชา ฯลฯ มีหนังสือทั้งหมดประมาณ 300,000 เล่ม ส่วนมากได้มาจาก การร่วมมือกับรัฐบาลต่างประเทศ เช่น จากประเทศฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา อดีตสหภาพโซเวียต ออสเตรเลีย เวียดนาม มุลนิธิเอเชีย หอสมุดแห่งประเทศไทย และองค์การสากลอื่น ๆ เพียง 50% ของหนังสือทั้งหมดที่ ได้ทำการจัดหมวดหมู่ โดยใช้ระบบดิวอี้ (Dewey Decimal Classification System)

2. ห้องสมุดมหาวิทยาลัย (University Libraries)

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้แก่ ห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นในมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาเพื่อเป็นศูนย์รวมแห่งสรรพวิชาการต่าง ๆ สำหรับนิสิตนักศึกษาและอาจารย์ ได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อส่งเสริมความรู้ทางด้านวิชาการ และส่งเสริมการเรียนของนิสิตนักศึกษา การสอนของครู อาจารย์ ตามหลักสูตรและนโยบายของมหาวิทยาลัยและสถาบันนั้น ๆ เช่น

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยสร้างครูดงโดก

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 2 ธานี

ห้องสมุดสรรพวิชาชั้นกลาง (วิทยาลัยสรรพวิชา)

ห้องสมุดเกษตรกรรมนาบง (วิทยาลัย)

ห้องสมุดชลประทาน ดาดทอง (วิทยาลัย)

ห้องสมุดเคหาสถาน (สถาปัตยกรรม) ชั้นสูง (วิทยาลัย)

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์

ห้องสมุดวิทยาลัยกฎหมายแห่งชาติ

ห้องสมุดคุ้มครองและปกครองแห่งชาติ
ห้องสมุดวิทยาลัยอเล็กโตร
ห้องสมุดการช่างชั้นกลาง หลัก 3
ห้องสมุดการช่างปากป่าคักดี
ห้องสมุดวิทยาการสาธารณสุข ชั้นกลาง
ห้องสมุดโรงเรียนพยาบาล ชั้นกลาง
ห้องสมุดศูนย์อบรมทฤษฎีการเมือง ท่างอน
ห้องสมุดวิทยาศาสตร์สาธารณสุข ชั้นกลาง
ห้องสมุดสถาบันคั่นคว่าทฤษฎีการเมือง
ห้องสมุดประจำหอพิพิธภัณฑท์ หลวงพระบาง

3. ห้องสมุดโรงเรียน (School Libraries)

ห้องสมุดโรงเรียน จัดตั้งขึ้นในโรงเรียนอุดมศึกษา มัธยมศึกษาและประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนของนักเรียน และการสอนของครูตามหลักสูตรและนโยบายของโรงเรียน ให้เด็กได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ปลูกฝังให้มีนิสัยรักการอ่านรู้จักวิธีใช้และมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อห้องสมุด เช่น

ห้องสมุดโรงเรียนอุดมศึกษาเวียงจันทร์
ห้องสมุดโรงเรียนอุดมศึกษา นาทรายทอง (เมืองนาทรายทอง)
ห้องสมุดโรงเรียนสามัญพื้นฐาน (หลัก 52)
ห้องสมุดโรงเรียนอุดมศึกษาเลข 9
ห้องสมุดโรงเรียนสร้างครูบ้านเกิน
ห้องสมุดโรงเรียนอุดมศึกษาทุละคม (เมืองทุละคม)
ห้องสมุดโรงเรียนอุดมศึกษาน้ำหอม
ห้องสมุดโรงเรียนอุดมศึกษาวังเวียง
ห้องสมุดโรงเรียนประถมสามัญศึกษาน้ำหอม
ห้องสมุดโรงเรียนอุดมบ่อโอ (เมืองหาดทรายทอง)
ห้องสมุดโรงเรียนอุดมศึกษาหลวงพระบาง
ห้องสมุดโรงเรียนสร้างครู หลวงพระบาง
ห้องสมุดโรงเรียนสร้างครูชั้นกลาง สวรรณเขต

ห้องสมุดโรงเรียนสร้างครูประถม ปากเซ
ห้องสมุดโรงเรียนอุดมศึกษาปากเซ
ห้องสมุดโรงเรียนอุดมศึกษาอุดมชัย
ห้องสมุดโรงเรียนฝัງสาลี
ห้องสมุดโรงเรียนอุดมศึกษาคำม่วน
ห้องสมุดโรงเรียนอุดมศึกษาปากซัน
ห้องสมุดอุดมศึกษาสุวรรณเขต

4. ห้องสมุดเฉพาะ (Specialized Libraries)

ห้องสมุดเฉพาะ คือ ห้องสมุดในสำนักงาน องค์กร การกระทรวง สถาบันต่าง ๆ เพื่อรวบรวมหนังสือ วารสาร สิ่งตีพิมพ์ สื่อทัศนวัสดุต่าง ๆ เฉพาะวิชาที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานองค์กร การกระทรวง และสถาบันนั้น ๆ เช่น

ห้องสมุดกรมป่าไม้
ห้องสมุดกระทรวงเกษตรกรรมป่าไม้
ห้องสมุดสำเนาเอกสารแห่งชาติ
ห้องสมุดวิทยาศาสตร์ สังคม
ห้องสมุดศึกษา
ห้องสมุดธนาคารแห่งรัฐ
ห้องสมุดกระทรวงยุติธรรม
ห้องสมุดสภาแห่งชาติ
ห้องสมุดประจำคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อองค์การยูเนสโก
ห้องสมุดกระทรวงป้องกันประเทศ
ห้องสมุดกองทัพเชียงขวาง

5. ห้องสมุดประชาชน (Public libraries)

ห้องสมุดประเภทนี้ ในประเทศลาวแทบจะไม่มีเลย เช่น ห้องสมุดแขวงคำม่วน และห้องสมุดแขวงสุวรรณเขต หลวงพระบาง ปากเซ ฝัງสาลี เพื่อส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรมแห่งชาติในทั่วประเทศ รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้วางแผนสร้างห้องสมุด

ประชาชนในเมืองต่าง ๆ และในเขตที่มีชุมชนหนาแน่นซึ่งโครงการนี้ได้รวมอยู่ในแผนพัฒนาชนบทแห่งชาติของรัฐบาล

การบริการห้องสมุด

การบริการของห้องสมุดในประเทศลาวแบ่งออกเป็น

1. การบริการภายในห้องสมุด
2. การบริการภายนอกห้องสมุด

1. การบริการภายในห้องสมุด

โดยทั่วไปแล้ว ห้องสมุดในประเทศลาวทุกประเภท จะมีการบริการภายในที่เป็นพื้นฐานเท่านั้น คือบริการให้อ่าน บริการจ่าย - รับหนังสือ บริการหนังสือจอง นอกจากนี้ห้องสมุดแห่งชาติยังมีบริการอื่น ๆ อีกเช่นบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการรายชื่อหนังสือและวารสารใหม่ บริการ หนังสือโบลานและหนังสือหายาก เนื่องจากปัจจุบันนี้ห้องสมุดแห่งชาติทำหน้าที่เป็นทั้งห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดเด็กด้วย มีห้องอ่านสำหรับเด็กโดยเฉพาะที่บริการให้อ่าน ยืม-คืน บริการเล่นิทานและกิจกรรมต่าง ๆ

2. การบริการภายนอกห้องสมุด

ดังที่กล่าวไปแล้วว่า ห้องสมุดแห่งชาติมีหน้าที่เป็นทั้งห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดเด็ก เพื่อให้ชุมชนในเขตกำแพงเวียงจันทน์และแขวงใกล้เคียงที่ยังไม่มีห้องสมุดและขาดแคลนหนังสือได้รับความรู้ข่าวสารใหม่และเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ห้องสมุดแห่งชาติมีการบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ที่ออกบริการตามเมืองต่าง ๆ ซึ่งอาศัยวัดสโมสรประจำหมู่บ้าน ศูนย์วัฒนธรรมประจำเมือง และโรงเรียนต่าง ๆ เป็นสถานที่ในการบริการ บริการนี้เริ่มตั้งแต่ปีค.ศ. 1994 (พ .ศ.2537) เป็นต้นมา นอกจากนี้ ห้องสมุดแห่งชาติร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีโครงการส่งเสริมการอ่าน จัดทำห้องสมุดฉบับประจำ และออกบริการแจกจ่ายให้โรงเรียนประถมศึกษาในแต่ละแขวงทั่วประเทศ

ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

1. ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดภายในประเทศ

ห้องสมุดแห่งชาติเป็นห้องสมุดศูนย์กลางในการเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ และให้ความร่วมมือช่วยเหลือห้องสมุดทั่วประเทศ เช่น ฝึกอบรมบุคลากรห้องสมุด บางห้องสมุดได้ช่วยจัดหาหนังสือ จัดหมวดหมู่และทำบัตรรายการให้ แต่ความร่วมมือและช่วยเหลือดังกล่าวได้ดำเนินไปเป็นครั้ง

เป็นคราวเท่านั้น มีห้องสมุดเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ได้จัดหมวดหมู่และทำบัตรรายการและไม่ทราบว่าจะแต่ละห้องสมุดมีวัสดุชนิดใดบ้าง แต่ละชนิดมีเท่าไร ดังนั้น การยืม ระหว่างห้องสมุดการจัดทำ การจัดทำบรรณานุกรม จัดทำดัชนีวารสารหนังสือ การจัดทำสหบัตรร่วมกัน และอื่น ๆ จึงไม่มี นอกจากนี้ในประเทศไทยยังไม่มีสมาคมห้องสมุดเพื่อนำเสนอเข้าเป็นสมาชิกสมาคมห้องสมุดสากล

2. ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดกับต่างประเทศ

ประเทศไทยได้ให้ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดกับต่างประเทศ เช่น ในการแลกเปลี่ยนวารสาร สิ่งพิมพ์การประชุมสัมมนา การฝึกอบรม ทุน และอื่น ๆ มีความร่วมมือพิเศษกับห้องสมุดในประเทศไทย ดังที่เห็นชัดในปัจจุบันห้องสมุดในประเทศไทย โดยเฉพาะสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ให้ความช่วยเหลือในการสร้างบุคลากรห้องสมุดประเทศไทยเป็นจำนวนมาก นับแต่การอบรมระยะสั้น ระยะยาว และในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท อีกด้วย ซึ่งโครงการจะดำเนินต่อไปจนถึงปี ค.ศ. 2000 (พ.ศ.2543)

ปัญหาและอุปสรรค

1. ปัญหาและอุปสรรคภายใน

1.1 ด้านบุคลากร

ห้องสมุดขาดนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ที่มีประสบการณ์และชำนาญงาน บุคลากรจำนวนมากไม่มีความรู้ทางด้านวิชาชีพและภาษาต่างประเทศบางห้องสมุดมีผู้รับผิดชอบอยู่คนเดียวแต่ไม่ใช่บรรณารักษ์ มีบรรณารักษ์จำนวนหนึ่งที่จบมาจากอดีตสหภาพโซเวียตไม่สามารถนำเอาความรู้ทางด้านวิชาชีพมาใช้ได้อย่างเต็มที่เพราะการจัดระบบห้องสมุดไม่เหมือนกัน ดังนั้นปัจจุบันนี้เพื่อจัดระบบห้องสมุดให้เป็นเอกภาพและได้ระดับมาตรฐานสากลต้องได้รับการฝึกอบรมคืนใหม่

1.2 ด้านการบริหาร

ห้องสมุดจำนวนมากยังไม่มีแผนการดำเนินงานอย่างละเอียดการบริหารงานยังขึ้นอยู่กับหน่วยงาน องค์กร กรม กระทรวงที่ห้องสมุดนั้น ๆ สังกัดอยู่แต่บางห้องสมุดมีแผนงานแล้วบางครั้งทำให้การบริหารงานประสบความสำเร็จอันเนื่องมาจากไม่มีงบประมาณ ทำให้โครงการไม่สามารถดำเนินต่อไป

1.3 ด้านงบประมาณ

ห้องสมุดไม่มีงบประมาณเพื่อซื้อหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ และโสตทัศนวัสดุต่าง ๆ เข้าห้องสมุด วัสดุห้องสมุดทั้งหมดได้รับบริจาคจากรัฐบาลต่างประเทศและองค์การสากลอื่น ๆ ทุนรัฐบาลมีน้อย อาศัยทุนช่วยเหลือจากสากล

1.4 ด้านการดำเนินการ

ห้องสมุดยังอยู่ในอาคารเล็ก ๆ ไม่ได้มาตรฐาน สถานที่ในการจัดเก็บหนังสือไม่มี บางห้องสมุดมีการโยกย้ายบ่อยทำให้หนังสือเสียหายมาก เช่น ช้ำ รูด ปลวกกัด ถูกฝน ห้องสมุดขาดเครื่องมือ อุปกรณ์วัสดุครุภัณฑ์ในการปฏิบัติงาน หนังสือไม่ได้เข้าปกแข็ง การจัดห้องสมุดยังไม่เป็นระบบ อนึ่ง ภายในห้องสมุดเองมีการเปลี่ยนการจัดระบบบ่อย ไม่เป็นเอกภาพกัน ทำให้มีการทำงานซ้ำและมีหนังสือจำนวนมากไม่ได้เข้าเลขหมู่และทำบัตรรายการ

2. ปัญหาและอุปสรรคภายนอก

2.1 ด้านการเมืองและการปกครอง

ก่อนปีค.ศ. 1975 (พ.ศ. 2518) ลาวเป็นหัวเมืองขึ้นของฝรั่งเศส และอเมริกา การบริการห้องสมุดยังไม่เปิดกว้างเท่าที่ควร ประชาชนทุกคนไม่สามารถศึกษาค้นคว้าและใช้บริการห้องสมุดได้ตามใจ หลังปีค.ศ. 1975 (พ.ศ. 2518) ประเทศลาวได้สถาปนาเป็นประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวแล้ว รัฐบาลได้มีนโยบายปรับปรุงและขยายการศึกษา ห้องสมุดจึงเริ่มมีบทบาทขึ้น บริการผู้ใช้โดยไม่คำนึงถึงฐานะ ชนชั้น เชื้อชาติศาสนา สังคม อย่างไรก็ตามในประเทศลาวยังไม่มีนโยบายเกี่ยวกับห้องสมุดและการบริการสารนิเทศ ไม่มีนโยบายการนำส่งสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่พิมพ์ขึ้นภายในประเทศเพื่อมอบให้หอสมุดแห่งชาติ

2.2 ด้านเศรษฐกิจ

ประเทศลาวเป็นประเทศด้อยพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศอยู่ในระดับต่ำ การพัฒนาประเทศเน้นการพัฒนาทางด้านเกษตรกรรมเป็นพื้นฐาน ดังนั้นการพัฒนาห้องสมุดจึงไม่มีงบประมาณเพียงพอและขาดการเอาใจใส่อย่างจริงจัง

2.3 ด้านสังคม

สังคมยังมองข้าม และยังไม่เข้าใจถึงความสำคัญของห้องสมุด ยังคิดว่าห้องสมุดเป็นเพียงสถานที่เก็บรักษาหนังสือเท่านั้นประชาชนจำนวนมากไม่ชอบอ่านหนังสือ วิชาชีพบรรณารักษ์ยังไม่เป็นที่รู้จัก

สรุป

ห้องสมุดในประเทศไทยโดยทั่วไปแล้วเป็นห้องสมุดขนาดเล็กทั้งในด้านอาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ การจัดห้องสมุดยังไม่เป็นระบบมาตรฐานและไม่เป็นเอกภาพ การบริการอยู่ในขั้นพื้นฐานแต่ละห้องสมุดยังไม่ได้ร่วมมือกันอย่างจริงจัง ห้องสมุดทุกประเภทมีปัญหาร่วมกันหลาย ๆ ด้าน ภายในห้องสมุดเองก็มีปัญหาด้านบุคลากร การบริหาร งบประมาณและการดำเนินการ ส่วนภายนอกก็มีปัญหาด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นปัญหารวมของชาติ และเป็นปัญหาของทุกคน ดังนั้น ถึงเวลาแล้วที่พวกเราทุกคนจะต้องร่วมมือกันเพื่อแก้ไขและพัฒนา ซึ่งเริ่มจากการพัฒนาตัวเราเองก่อน นั่นคือ องค์ประกอบที่ดีที่สุดในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า

“เรื่องเล่า” จากญี่ปุ่น

ดร. สุจิน บุตรดีสุวรรณ*

ตามที่ได้รับทุน Visiting Research Scholar จาก The Center for Southeast Asian Studies, Kyoto University ประเทศญี่ปุ่น เพื่อศึกษาและปฏิบัติการวิจัยทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จากการไปใช้ชีวิตที่ญี่ปุ่น เป็นเวลา 6 เดือน ผู้เขียนได้พบเห็นและได้ข้อสังเกตต่าง ๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์จึงอยากฝากไว้เป็นข้อคิด โดยเรื่องที่น่าสนใจต่อไปนี้ จะเริ่ม ด้วยการไปว่าไปอย่างไร ทำอะไร พบเห็นอะไรบ้าง

ไปอย่างไร

โครงการที่ไปเป็นโครงการของศูนย์ศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Center for Southeast Asian Studies CSEAS) มหาวิทยาลัยเกียวโต (Kyoto University) ศูนย์ ที่ว่านี้ เป็นศูนย์ ที่เน้นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ประกอบด้วยประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม ประเทศกัมพูชา ประเทศพม่า ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศอินโดนีเซีย และ ประเทศฟิลิปปินส์) ดังนั้น ศูนย์ จะเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือนักการศึกษาของแต่ละประเทศไปทำการศึกษา วิจัย ร่วมกับบุคลากรของศูนย์ ภายใต้ทุน Foreign Visiting Research Scholar

ที่ศูนย์ มีแหล่งค้นคว้าหรือห้องสมุดที่รวบรวมหนังสือและเอกสารทางด้านภูมิภาคนี้ หนังสือที่มีในห้องสมุดจะมีทั้งที่เป็นภาษาญี่ปุ่น และภาษาต่างประเทศ ซึ่งภาษาต่างประเทศจะมีภาษาอังกฤษ และภาษาท้องถิ่นของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หนังสือในกลุ่มนี้มีหนังสือภาษาไทย มากกว่าภาษาอื่น ๆ อย่างไรก็ตามห้องสมุดก็มีหนังสือของประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศเวียดนาม ประเทศ ในกลุ่มภาษามลายู (Malay) และประเทศพม่าด้วย

* หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ทำอะไร

งานที่ทำที่ศูนย์ฯ มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรก คือการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบการจัดการฐานข้อมูลหนังสือภาษาไทยที่ใช้ในห้องสมุด และอีกลักษณะคือการพัฒนาโปรแกรมจัดการฐานข้อมูลเพื่อจัดทำบรรณานุกรมช่วยค้นหาหนังสือภาษาไทยที่อยู่ในฐานข้อมูล

ห้องสมุดได้จัดทำฐานข้อมูลหนังสือภาษาไทยตั้งแต่ปี ค.ศ.1989 ด้วยโปรแกรม Dbase ต่อมาได้เปลี่ยนมาใช้โปรแกรม FileMaker Pro 2 ที่ใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ Macintosh ด้วยเหตุที่ว่าเครื่องเดิมคือ เครื่อง NEC ชำรุดใช้การไม่ได้ อย่างไรก็ตามโปรแกรม FileMaker Pro 2 ก็ทำงานได้ดีในระดับหนึ่ง

สิ่งที่ได้พบเห็น

สิ่งที่ได้พบเห็นจากการทำงานในห้องสมุด และที่ศูนย์ฯ ซึ่งได้หยิบยกมาฝากไว้ให้เป็นข้อสังเกตซึ่งสิ่งเหล่านี้บางเรื่องอาจคล้ายกับสิ่งที่ปฏิบัติในบ้านเรา บางเรื่องอาจต่างไปจากความเข้าใจของเรามาก่อนและวัฒนธรรมญี่ปุ่น ขอทำความเข้าใจเบื้องต้นว่าสิ่งที่เหล่านี้เป็นเพียงทรรศนะส่วนตัว เป็นการมองเฉพาะที่เท่านั้น จึงไม่อาจสะท้อนภาพรวมได้แต่คิดว่าคงพอมีสาระอยู่บ้าง

1. มีแผนการทำงานที่แน่นอน

ตัวอย่างของเรื่องนี้ จะเล่าถึงแผนการที่ทางศูนย์ฯ โดยคนที่รับผิดชอบของเราเป็นผู้จัดเตรียมไว้ให้ กล่าวคือหลังจากการติดต่อประสานงานทุกอย่างเรียบร้อยแล้วที่จะออกเดินทาง ศูนย์ฯ จะส่ง แผนการทำงานที่ค่อนข้างละเอียดให้เราได้ทราบว่าจะระยะ 2-3 สัปดาห์แรกเราจะต้องทำอะไรบ้าง เริ่มตั้งแต่เมื่อเราไปถึงสนามบิน จะมีคนมารับจะต้องทำอะไร พบใครบ้างและจะต้องทำกิจกรรมอะไร ซึ่งผู้เขียนมองว่าเป็นการเตรียมตัวเราให้คุ้นเคยกับสิ่งที่จะไปพบและเมื่อถึงเวลาจริง ๆ ก็จะเป็นไปตามนั้นทำให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นไปตามขั้นตอน และลุล่วงไปด้วยดี

ไม่เฉพาะแต่เรื่องนี้ แม้แต่การไปทัศนศึกษาหรือท่องเที่ยว ผู้ที่รับผิดชอบจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานในเรื่องการเดินทาง ที่พักรวมทั้ง กิจกรรมที่จะทำตลอดจนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ค่อนข้างละเอียด รายละเอียดเหล่านี้ เขาจะแจ้งให้เราได้รับทราบล่วงหน้าหลายวันเพื่อให้เราได้เตรียมตัวรายการไหนที่มีรายจ่ายเฉพาะตัวเขาก็จะบอกไว้ชัดเจน

2. ความมีน้ำใจ

ความเข้าใจของผู้เขียนก่อนที่จะเดินทางไปญี่ปุ่นก็คือ ตามวัฒนธรรมของคนญี่ปุ่นนั้น ต่างคน ต่างไป หรือต่างคนต่างอยู่ คงไม่มีใครสนใจใครทั้งนี้เพราะสภาพของเศรษฐกิจและสังคมที่

รีบเร่ง แต่เมื่อไปเจอจริง ๆ แล้วความเข้าใจของเราคลาดเคลื่อน เพราะผู้คนที่ทำงานและคนที่รู้จักมีน้ำใจมาก เขาจะเสนอให้ความช่วยเหลือเราตลอดเวลา การที่เขาใจเราเช่นนี้ ทำให้เราซึ่งมีปัญหาโดยเฉพาะเรื่องภาษาหรือการอยู่ในสังคมที่แตกต่าง อุ่นใจขึ้นว่าอย่างน้อยก็ยังมีคนพออาศัยได้

บางครั้งคิดว่าการที่เขาเสนอให้ความช่วยเหลือนั้น เป็นวัฒนธรรมของคนญี่ปุ่นซึ่งก็อาจเป็นจริงตามนั้น แต่จากประสบการณ์เห็นว่าเขาไม่ได้เสแสร้ง แต่เป็นความตั้งใจของเขาจริง ๆ ถ้าเขารู้ว่าเราไม่สบาย หรือต้องการอะไรสักอย่าง เขาจะพยายามช่วยเหลือเราอย่างเต็มที่ ซึ่งบางครั้งเราคิดว่า “มากเกินไป”

3. งานเป็นงาน เล่น พักเป็นพัก

การทำงานของหน่วยราชการญี่ปุ่น จะเริ่มทำงานเวลาประมาณ 9.00 น. และเลิกงานเวลาประมาณ 17.00 น. วันเสาร์และวันอาทิตย์ หยุดทำการเหมือนบ้านเรา คนทำงานจะมีทั้งทำงานเต็มเวลา (Full Time) และบางเวลา (Part Time) ในเวลาทำงาน เขาจะตั้งใจทำงานจริง ๆ ต่างคนต่างทำ ไม่ค่อยคุยกันบางทีมีความรู้สึกถ้าเราเข้าไปคุยขณะที่เขางานเขาอาจไม่พอใจก็ได้ เพราะเขาต้องทำงานในหน้าที่ให้เสร็จ เนื่องจากช่วงบ่ายเวลาการทำงานนานกว่าช่วงเช้า คือ 4 ชั่วโมง ดังนั้น เขาจะกำหนดให้มีช่วงพักเวลาประมาณ 15.00 น. ช่วงพักนี้เขาก็พักจริง ๆ มีการรับประทานอาหารว่าง น้ำชา หรือ กาแฟ แล้วแต่ใครจะชอบ ช่วงนี้เขาอาจพูดคุยกัน หรือพักผ่อนส่วนตัวก็ได้ เวลาที่ใช้พักประมาณไม่เกิน 30 นาทีแล้วจากนั้นก็ทำงานต่อจนถึงเวลาเลิกงาน

วันเสาร์-อาทิตย์ ก็เป็นวันพักผ่อนของชาวญี่ปุ่น โดยเฉพาะวันไหนที่อากาศดี ชาวญี่ปุ่นจะนิยมไปพักผ่อนตามสวนสาธารณะ ตามพิพิธภัณฑ์หรือตามโบราณสถาน วัดต่าง ๆ หรือไปท่องเที่ยว ตามแหล่งธรรมชาติ เช่น ภูเขา หรือแม่น้ำ ที่น่าสังเกตก็คือ การไปตามแหล่งธรรมชาติพ่อแม่จะพาลูก ๆ ไปซึ่งเป็นการปลูกฝังให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ ทำให้เด็กได้ รับประทานการณ์ตรงได้เป็นอย่างดี

4. วัฒนธรรมการนัดหมาย

การที่จะพบใครสักคนโดยเฉพาะในระดับหัวหน้างาน หรือแม้แต่บุคคลทั่วไป เขาจะต้องมีการนัดหมายเวลากันล่วงหน้า ไม่ใช่ชวนีก็อยากไปเยี่ยมใครหรือพบใครก็ได้ทุกเวลาเพราะเขาถือว่าการไปพบโดยมิได้นัดหมายเป็นเรื่องเสียมารยาท และเมื่อนัดหมายแล้วต้องพยายามรักษาเวลา ดังนั้น จะเห็นได้ว่าเมื่อคนญี่ปุ่นได้นัดหมายแล้วเขาจะเป็นฝ่ายไปรอแต่ทั้งนี้เขาก็จะไม่รอนาน พุดง่าย ๆ คือ

เขาเมื่อเวลาได้อย่างพอดี สิ่งที่ช่วยในเรื่องนี้ก็คือ ระบบขนส่งมวลชน ซึ่งเขาสามารถกำหนดเวลาได้ค่อนข้างแน่นอน

เรื่องการนัดหมายนี้ ถึงแม้เราคนไทยจะยึดหลักว่าจะไรก็สบาย ๆ หรือทำอะไรตามใจ คือไทยแท้ก็ตาม แต่ผู้เขียนอยากฝากประเด็นการนัดหมายไว้ด้วย เพราะจะช่วยให้คนที่เราต้องการพบหรือ ทำธุระด้วยได้เตรียมตัว เตรียมใจในการพบปะหรือพูดคุย

5. ระบบอาวุโส

เกี่ยวกับระบบอาวุโส เห็นได้ชัดเจนมาก คนที่ทำงานมานานหรือเริ่มทำงานมาก่อนจะได้รับการยอมรับนับถือจากผู้ร่วมงานมาก บุคคลกลุ่มนี้มักเป็นระดับหัวหน้าหรือผู้บริหารเมื่อดูตามสายงาน แล้วลูกน้องจะเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งของหัวหน้าอย่างเคร่งครัดถ้าตำแหน่งที่ผู้อาวุโสไม่ว่างลงบุคคลในระดับกลางจะขึ้นสู่ตำแหน่งนั้นไม่ได้

6. ระบบไว้เนื้อเชื่อใจ (Honored System)

เป็นที่ยอมรับเลยว่าการทำงานของคนญี่ปุ่นนั้น เขาไว้ใจซึ่งกันและกัน ให้เกียรติกันบางทีถามว่าทำไมไม่เขียนกฎหรือระเบียบข้อบังคับว่าถ้าไม่ทำอย่างนั้นอย่างนี้แล้วจะมีโทษอะไรบ้าง เขาจะบอกว่าทุกคนรู้หน้าที่ รู้ว่าต้องทำอะไร ถ้าเขาไม่ทำงานที่ได้ รับมอบหมายก็จะไม่สำเร็จหรือสังคมจะลงโทษเขาเอง

มีอยู่ครั้งหนึ่งผู้เขียนไปเยี่ยมชมห้องสมุดโรงเรียน ก็ถามเกี่ยวกับระบบการยืมหนังสือ โดยปกติตรงทางออกมักจะมีคนตรวจหรือประตูกล แต่ห้องสมุดที่ไปดูไม่มีทั้ง 2 อย่างก็เลยถามเขาว่าไม่กลัวเด็ก หรือผู้ใช้บริการเอาหนังสือออกโดยไม่ยืมหรือ เขาบอกว่าไม่กลัวเพราะเขาเชื่อใจนักเรียนของเขา (ซึ่งในความเป็นจริงอาจมีคนนำออกก็ได้)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเขาปลูกฝังแนวคิด แนวปฏิบัติมาตั้งแต่เด็ก ๆ จึงไม่น่าแปลกใจเลยว่าทำไมคนญี่ปุ่นจึงมีวินัยในตนเองค่อนข้างสูง

7. ความขยัน

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าคนญี่ปุ่นนั้นมีระเบียบวินัยในตนเอง และมีความขยันเป็นเลิศซึ่งเรา ๆ ท่าน ๆ ต่างก็ยอมรับและอดชื่นชมไม่ได้ ด้วยมีแนวความคิดอย่างนี้ เมื่อผู้เขียนได้พบกับคนญี่ปุ่นจึงได้กล่าวกับเขาว่าเราชื่นชมในความขยันของเขา แต่สิ่งที่เขาตอบกลับมามีทำให้เราได้มองเห็นความจริงบางอย่าง เขาบอกว่าเขาต้องขยัน ถ้าไม่ขยันเขาอยู่ไม่รอด ด้วยสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมทุกคน ต้องทำงานแข่งกับเวลา ต้องดิ้นรนโดยเฉพาะคนที่ทำหน้าที่หัวหน้าครอบครัว เขายัง

บอกอีกว่าถ้าเลือกได้เขาอยากเลือกที่จะอยู่อย่างสบาย ๆ เพราะธรรมชาติของคนต้องการความสบายกันทั้งนั้น

จากจุดนี้เอง ความจริงที่เขาสะท้อนให้เห็นก็คือ คนเราถ้าสถานการณ์บังคับหรือมีเหตุต้องทำ ทุกคนเป็นคนขยันได้ และต้องขยัน ตัวอย่างเช่นเวลาเราทำงาน ถ้าหน่วยงานละเลยหรือไม่เอาใจใส่ต่อคนที่ปฏิบัติงาน คนที่ปฏิบัติงานอยู่ก็รู้สึกสบาย ทำงานไปเรื่อย ๆ เข้าทำนองเสร็จก็ช่างไม่เสร็จก็ช่าง แต่ถ้าผู้บังคับบัญชาเคร่งครัดคอยตรวจสอบหรือทำตัวเป็นคนขยันขันแข็ง ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาก็ต้องพลอยขยันไปด้วย

สถานการณ์อีกอย่างหนึ่งที่เราเห็นได้ง่ายคือ กรณีความดีความชอบ บางคนจะขยันทำงานเป็นพิเศษในช่วงที่จะพิจารณาความดีความชอบ เพื่อให้เข้าตากรรมการว่าจ้างนั้นแหละ เมื่อปรากฏว่าบุคคลผู้นั้นได้ทำตามที่ต้องการแล้ว ความขยันจะลดลงอย่างเห็นได้ชัด แต่ทั้งนี้อย่างที่กล่าวไว้แต่ต้นจะมีเป็นเพียงบางคนเท่านั้น

ประเด็นที่ผู้เขียนต้องการเน้น คือ ทำไมคนญี่ปุ่นจึงได้ขยัน ซึ่งในความเห็นของผู้เขียนก็คือสภาพของสังคม และเศรษฐกิจเป็นตัวแปรสำคัญยิ่ง ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองที่ประเทศญี่ปุ่นต้องสร้างชาติ หลังจากถูกทำลายอย่างสะบักสะบอม

8. คนไทยในต่างแดน

อีกเรื่องหนึ่งที่ได้พบเห็นก็คือ การไปศึกษาดูงานของเราคนไทยโดยภาพรวม (รวมทั้งผู้เขียนด้วย) ส่วนใหญ่เราไม่ได้เตรียมตัวไปดีพอ บางครั้งทำให้เราตกที่นั่งลำบากได้เหมือนกันเรามักจะคิดเสมอว่าเรามีที่พึ่งอยู่แล้ว จะเป็นเพื่อนหรือคนรู้จักอื่น ๆ แต่บางสถานการณ์บุคคลเหล่านั้นอาจช่วยเราไม่ได้ด้วยภาระกิจ หรือเหตุผลอย่างอื่น ดังนั้น ผู้เขียนมองว่าในการไปศึกษาดูงานนี้ เราคงต้องทำการบ้านเป็นอย่างดี ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่เราจะไปว่ามีรายละเอียดอย่างไร ถ้ามีจะมีคำถามก็เตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าอย่างน้อย ๆ จะทำให้เราถามได้ตรงจุดขึ้น การศึกษาแผนกที่เส้นทางจราจร หรือระบบขนส่งมวลชน ก็เป็นสิ่งจำเป็นประกอบกัน ศูนย์บริการข้อมูลตามจุดต่าง ๆ จะมีเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษซึ่งพอใช้ศึกษาได้ นอกจากเตรียมคำถามแล้ว การเตรียมข้อมูลของเราก็ควรจะดีเพราะบางครั้งเขาถามย้อนกลับแล้วเราตอบไม่ได้หรือ "ดำน้ำ" ตอบซึ่งข้อมูลที่ได้อาจไม่ถูกต้องนัก บางทีมีความรู้สึกว่าเขารู้เรื่องเกี่ยวกับตัวเรา บ้านเราดีกว่าเราเสียอีก

ที่สังเกตอีกอย่างหนึ่งก็คือ เวลาเขาอธิบาย เราไม่ค่อยใส่ใจเท่าที่ควร บางครั้งเราให้ความสำคัญกับการถ่ายรูปเพื่อเป็นที่ระลึกมากกว่า หรือไม่ถ้าไปเป็นกลุ่มก็จะพูดคุยกันเองโดยละเลยว่าเจ้าของสถานที่กำลังอธิบายให้เราฟังอยู่ ไม่นั่นใจเหมือนกันว่าคนที่กำลังอธิบายอยู่นั้นเขาคิดอะไร

อย่างไร การไปศึกษาดูงานเราไปในฐานะนักวิชาการโดยมีข้อดีห้อยประเทศไทยประทับใจประทับใจ พุดถึงตรงนี้ทำให้นึกถึงองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เวลาพระองค์ท่านเสด็จที่ต่าง ๆ ไม่ว่าในประเทศหรือต่างประเทศสิ่งหนึ่งที่เรารู้สึกได้ง่ายคือท่านทรงจดบันทึกที่อยู่ตลอดเวลาเมื่อย้อนถามมองพวกเรา บางครั้งมีความรู้สึกที่เราช่างมีความจำที่ดีเลิศได้แต่ฟังและฟังก็รับทราบด้วยดีอยู่ตลอดเวลา เรื่องนี้ก็ไม่ว่ากัน เอาเป็นอันว่าตั้งข้อสังเกตก็แล้วกัน

9. ข้อปึง

มีคนบอกว่าคนไทยชอบซื้อของและคนต่างประเทศก็รักการซื้อของในเรื่องนี้และผู้เขียนก็ได้ประจักษ์กับตัวเองเพราะมีความรู้สึกที่เราซื้อทุกอย่างที่ขวางหน้าเหมือนกับที่บ้านเราไม่มีอย่างนั้นแหละ จริง ๆ แล้วเราก็ไม่น่าเดือดร้อนเพราะกระเป๋าเรากระเป๋าเราแต่ปัญหาอยู่ที่ว่าแทนที่จะได้ศึกษาดูงานอย่างเต็มที่เราก็จะห่วงซื้อของกลัวจะซื้อไม่ทัน คนโน้นฝากซื้ออย่างโน้น คนนี้ฝากซื้ออย่างนี้วันวายไปหมด เผลอ ๆ ยังเป็นภาระให้เพื่อนช่วยขนสัมภาระ บางคนต้องเสียเงินซ้ำสองเมื่อถึงสนามบินขาออกเพราะสนามบินเขากำหนดให้มีของที่มีน้ำหนักได้ประมาณ 20 กิโลกรัมแต่บางคนน้ำหนักเกินต้องจ่ายเงินเพิ่มอีกเป็นเท่าตัวก็มี ดังนั้น จึงอยากฝากให้คำนึงถึงเรื่องนี้ไว้ด้วย

10. สังคมวัฒนธรรม

ในสังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่นนั้น ดูเหมือนว่าทุกคนต้องรีบเร่ง จะสังเกตเห็นว่าบางคนเขาเดินกึ่งวิ่ง บางคนก็วิ่ง ดังนั้นเมื่อเราไปอยู่ในวัฒนธรรมอย่างนั้น จึงทำให้เราดูเป็นคนเชื่องช้า เรื่องความเชื่องช้าก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สังเกตได้จากกลุ่มคนไทย บางครั้งเราไม่พยายามปรับปรุงตัวให้เข้ากับสถานการณ์โดยเฉพาะในเวลาที่ต้องรีบเร่งหรือนัดหมาย เรายังเดินทอดน่องชมทิวทัศน์ไปเรื่อย ๆ ซึ่งบางครั้งทำให้เราไปไม่ทันเวลาตามที่นัดหมายไว้ หรือบางครั้งเวลาจะขึ้นรถไฟใต้ดินเพื่อให้ทันขบวนรถไฟเราจำเป็นต้องวิ่งเหมือนกัน ถ้าเรายังช้าอยู่อาจทำให้เราไม่ทันรถขบวนนั้นหรือพลัดกลุ่มได้

11. การพักโรงแรม

การพักโรงแรมก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่เรารู้ นั่นคือ โดยปกติแล้ว ถ้าเราพักโรงแรมห้องเดียวกันกับเพื่อนเราสามารถออกค่าใช้จ่ายคนละครั้งได้ซึ่งทางโรงแรมคิดค่าห้องครั้งเดียว แต่ถ้าพักตามโรงแรมในญี่ปุ่นห้องเดียวกันจะพักกี่คนก็ตามเขาจะคิดตามจำนวนคนที่พัก สมมติว่าค่าที่พักห้องละ 1,000 บาท ถ้าพัก 4 คน ก็ตกคนละ 1,000 บาท รวมเป็น 4,000 บาท แต่ในบ้านเราอาจตกคนละ 250 บาท ดังนั้น เวลาไปพักแรมตามโรงแรมญี่ปุ่นเราจึงชอบพักคนละห้องไปเลยสบายดีกว่ากันเยอะ

ถ้าจะให้เล่าต่อไป คงเล่าได้เรื่อย ๆ แต่เกรงใจท่านผู้อ่านจะเบื่อเสียก่อน จึงขอยุติการเล่าเรื่อง
ที่เกี่ยวข้องประเทศญี่ปุ่น เรื่องที่เล่าไปผู้เขียนตั้งใจเขียนให้อ่านสนุก ๆ มิได้มีเจตนาแอบแฝงอื่นใด
ได้แต่หวังว่าคงมีสาระอยู่บ้างไม่มากก็น้อย

หลังจากผู้เขียนกลับจากประเทศญี่ปุ่นได้ไม่นาน ก็มีโอกาไปทัศนศึกษาและดูงานที่ประเทศ
สาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเกาหลี (เกาหลีเหนือ) ดังนั้น ฉบับหน้า
จะมีเรื่องเล่าจากทั้งสองประเทศมาเล่าสู่ฟัง พบกันฉบับหน้านะครับ

มุมมอง...เก็บตก

รุ่งทิพย์ เจริญศักดิ์ *
วาสนา อนุवार **
รุ่งฤดี ภูชมศรี ***
กวรรณิการ์ ภูผาธรรม ****

‘ทางด่วนข้อมูลไทย’ พร้อมรับโลกยุคไร้พรมแดน

ในขณะที่ทั่วโลกกำลังพูดถึงคำว่า “ทางด่วนข้อมูล” กันอย่างแพร่หลาย รวากับว่าเป็นยาวิเศษในการพัฒนาประเทศ เพราะจะเป็นเส้นทางลำเลียงข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชนทั่วประเทศ และข่าวสารเหล่านี้ก็คือ แรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

ความเป็นมาของระบบทางด่วนข้อมูล

ดร.เจน ศรีวิวัฒน์ธรรมา ผู้อำนวยการฝ่ายระบบคอมพิวเตอร์และการบริการ บริษัท เทเลคอมเอเชียคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) หรือ “ทีเอ” กล่าวว่า ความเป็นมาของทางด่วนข้อมูลเกิดจากรองประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา “อัล กอร์” มองเห็นว่าหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา สหรัฐอเมริกา ได้บูรณะประเทศโดยก่อสร้างถนนคอนกรีตเชื่อมโยงเมืองต่าง ๆ หลายสาย

อัล กอร์ จึงอยากให้ระบบสื่อสารมีการเชื่อมโยงเช่นเดียวกับถนนคอนกรีตด้วย ทางด่วนข้อมูลจึงกลายมาเป็นนโยบายของประเทศสหรัฐไปในที่สุด ซึ่งสหรัฐฯ ได้บังคับว่า ทางด่วนข้อมูลจะต้องให้บริการการศึกษาทางไกล (Tele Education) และการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) ด้วย

สำหรับของไทยนั้น ดร.เจนกล่าวว่าโครงข่ายเคเบิลใยแก้วนำแสงที่บริษัทเทเลคอมเอเชียวางในโครงการโทรศัพท์พื้นฐาน 2.6 ล้านเลขหมาย ก็คือ ทางด่วนข้อมูลของประเทศนั่นเอง โดยใน

* บรรณาธิการหัวหน้างานบริการ ฝ่ายหอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** บรรณาธิการงานวารสาร ฝ่ายหอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

*** นักวิชาการศึกษา ฝ่ายพัฒนาสารนิเทศเพื่อบริการชุมชน สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

**** นักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปัจจุบันเส้นใยแก้วนำแสง 1 เส้น (ขนาดเท่าเส้นผมคน) สามารถให้บริการโทรศัพท์ได้ถึง 7,680 คู่สายพร้อมกัน และในอนาคตยังสามารถขยายศักยภาพรองรับคู่สายได้ถึงหมื่นคู่สาย

เหตุที่ใยแก้วนำแสงถือว่าเป็นทางด่วนข้อมูล ก็เพราะนอกเหนือจากการให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานแล้วมันยังสามารถให้บริการภาพ-เสียง และข้อมูลได้ด้วย

ตัวอย่างเช่น การที่บริษัท ยูนิเวอร์แซล เคเบิลทีวี เน็ตเวิร์ค (ยูทีวี) ในเครือทีเอ เปิดให้บริการระบบเคเบิลทีวีผ่านข่ายสายเคเบิลใยแก้วนั่นเอง

นอกจากนั้นบริษัทดังกล่าวยังจะเปิดให้บริการในระบบโต้ตอบได้ (interactive) โดยในปีหน้า ยูทีวีจะให้บริการรับชมภาพยนตร์แบบ “จ่ายต่อครั้งรับชม” (Pay-Per-View)

อีกทั้งในอนาคตยูทีวีก็ยังคงจะใช้เครือข่ายดังกล่าว ให้บริการภาพยนตร์ตามต้องการ (Video On Demand) ซึ่งจะทำให้ผู้ใช้บริการ สามารถสั่งฉายภาพยนตร์ ในเรื่องและในเวลาที่ต้องการได้

องค์ประกอบอื่น

ดร.เจน กล่าวว่า โครงสร้างทางด่วนข้อมูลนอกเหนือจากข่ายสายเคเบิลใยแก้วแล้วยังประกอบด้วย ชุมสายแถบกว้างแบบดิจิทัล และเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะเชื่อมโยงกันเพื่อสามารถให้บริการสื่อสารสัญญาณเสียง วิดีทัศน์ และข้อมูลทั้งส่งและรับสองทิศทางพร้อมกัน ดังนั้น โดยรวมแล้ว “ทางด่วนข้อมูล” จะประกอบด้วย 1. โครงข่ายโทรศัพท์ชนิดเส้นใยแก้วนำแสง 2. เครือข่ายดาวเทียม 3. เครือข่ายคอมพิวเตอร์

ดร. เจน กล่าวว่า ทางด่วนข้อมูลจะให้บริการลักษณะแบบโต้ตอบ (Interactive Service) ได้จะต้องประกอบด้วย 1. สายไฟเบอร์ ออปติก 2. อุปกรณ์ชุมสาย (Switching) 3. ระบบคอมพิวเตอร์ที่จะให้บริการ

ทั้งนี้ เคเบิลใยแก้วนำแสงจะมีบทบาทในการเป็นสายสื่อสารสัญญาณเชื่อมโยงระหว่างชุมสาย ส่วนเครื่องคอมพิวเตอร์จะเป็นเครื่องแม่ข่ายหลายสื่อ (media server) ที่ทำหน้าที่ควบคุมประมวล และจัดเก็บฐานข้อมูลของเสียง-ภาพ-ข้อมูล เพื่อให้บริการลูกข่าย เช่น การบริการภาพยนตร์ตามต้องการ การประชุมผ่านจอภาพ และการแลกเปลี่ยนเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (อีดีไอ) เป็นต้น

ปัจจุบันนี้นอกเหนือจากขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.) หน่วยงานอื่น ๆ ของประเทศก็มีแผนที่จะวางโครงข่ายเหล่านี้ด้วยเช่นกัน เช่นการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) ก็กำลังวางแผนนำเคเบิลใยแก้วนำแสงวางตามเสาไฟฟ้า ซึ่งถ้าแผนงานดังกล่าวของกฟภ. สำเร็จ เคเบิลใยแก้วนำแสงจะเข้าไปถึงทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ

ทำให้การใช้ทางด่วนข้อมูลมีประสิทธิภาพและการใช้เท่าเทียมกัน ส่วน ทศท.เองก็มีเคเบิลใยแก้วนำแสงวางตามแนวรถไฟ ในโครงข่ายโทรศัพท์ท้องถิ่นโดยร่วมทุนกับบริษัทคอมลิ่งค์

โครงข่ายดาวเทียม

ดร.เจน กล่าวว่า นอกจากเคเบิลใยแก้วนำแสง จะมีบทบาทสำคัญต่อระบบทางด่วนข้อมูลแล้ว ดาวเทียมเป็นอีกโครงข่ายหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญไม่น้อย เช่น โครงการอิวีเดียม จะส่งสัญญาณไปยังดาวเทียมวงโคจรต่ำที่สูงประมาณ 800 กิโลเมตรจากพื้นโลก

โดยดาวเทียมแต่ละดวงจะเชื่อมโยงสัญญาณถึงกันและกันแล้วส่งสัญญาณไปยังผู้รับปลายทางอีกทอดหนึ่ง ทำให้การใช้โทรศัพท์ไร้สายเป็นการสื่อสารส่วนบุคคลข้ามประเทศได้

ปัจจุบันประเทศไทยก็มีดาวเทียมไทยคม, ทีเอ ก็มีดาวเทียมแอปสตาร์ ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงโครงข่ายในอนาคตด้วย เนื่องจากทั้งดาวเทียมไทยคม และดาวเทียมแอปสตาร์ มีวงโคจรระดับสูง (Geostation) ทำให้ขอบเขตสัญญาณครอบคลุมพื้นที่ได้กว้างขวาง

ความพร้อมของทางด่วนข้อมูลไทย

ดร.เจน ผู้เชี่ยวชาญและผู้ดูแลระบบคอมพิวเตอร์ของทีเอ กล่าวว่า ปัจจัยหลักที่จะทำให้ทางด่วนข้อมูลเกิดขึ้นเร็ววันนั้น ขึ้นอยู่กับโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อม และมีศักยภาพเพื่อกระจายข้อมูลข่าวสารออกไปทั่วประเทศ ในลักษณะให้ประชาชนมีสิทธิรับรู้ข่าวสารอย่างเท่าเทียมกัน การกระจายความรู้เป็นสิ่งสำคัญเพราะจะส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศเกิดการพัฒนา

โดยหน่วยงานรัฐ ขณะนี้ก็เริ่มมีโครงการเพื่อให้ความรู้แล้ว คือ โครงการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และโครงการโทรเวชที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

นอกจากนี้ระบบทางด่วนข้อมูล ยังจะเป็นประโยชน์ต่อด้านพาณิชย์ เช่น การให้บริการข้อมูลข่าวสารเชิงการค้า ความบันเทิง-ภาพยนตร์ วิดีโอออนดีมานด์ และโครงการแลกเปลี่ยนเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (อีดีโอ) เป็นต้น ซึ่งโครงการเหล่านี้ล้วนต้องอาศัยเทคโนโลยีทางด่วนข้อมูล

สำหรับประเทศไทยได้เริ่มนำเทคโนโลยีทางด่วนข้อมูลมาใช้แล้ว เช่น บริการอินเทอร์เน็ตธุรกิจเคเบิลทีวี ธุรกิจโฮมช้อปปิ้ง และเชื่อว่าระบบทางด่วนข้อมูลจะใช้กันอย่างแพร่หลายในอีก 5 ปีข้างหน้า

อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีทางด่วนข้อมูลอาจจะมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนเราในแง่ของการออกไปสังคมนอกบ้านน้อยลง เพราะคนต้องการเล่นคอมพิวเตอร์ ดูทีวี อยู่ที่บ้าน และอาจจะ

มีข้อเสียเรื่องภาพอนาจารทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งสิ่งนี้จะเป็นผลเสียต่อวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างมาก และแนวโน้มเรื่องนี้จะแก้ไขได้ยากสำหรับสังคมไทย

ความเห็นของเกทส์

สำหรับบิลล์เกทส์ ประธานและผู้ก่อตั้งบริษัท ไมโครซอฟท์ ผู้ผลิตซอฟต์แวร์ชื่อดังของโลก กล่าวว่า อนาคตระบบทางด่วนข้อมูลจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอย่างมาก เพราะมันจะช่วยกระตุ้นให้การค้ามีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งจะช่วยเชื่อมโยงบริษัททุกแห่งในโลกอย่างไร้ขอบเขต

กระนั้น ผลร้ายที่น่ากลัวก็คือ การลดขนาดกิจการให้เล็กลง กระทั่งถึงการลดยแพพพนักงานจำนวนมาก นอกจากนี้ บริษัทต่าง ๆ ทั่วโลกจะมีขนาดเล็กลงเพราะการใช้เทคโนโลยีระบบทางด่วนข้อมูล ช่วยให้แต่ละกิจการสามารถเลือกทรัพยากรภายนอกบริษัทมาใช้ได้อย่างเต็มที่

ระบบทางด่วนข้อมูล จะมีสภาพเหมือนตลาด ซึ่งเชื่อว่าจะกลายเป็นห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ของโลกที่ซึ่งทุกคนสามารถซื้อและจำหน่ายสินค้าลงทุนได้เถียง หาโอกาสทางการลงทุนหรือแม้แต่สร้างเพื่อนใหม่ วิธีการทำธุรกิจระบบนี้ ช่วยให้ผู้บริโภคสามารถเลือกสรรสินค้าพิจารณาเปรียบเทียบต่อรอง โดยเสนอสินค้าที่ดีที่สุดในราคาถูกที่สุดให้ผู้บริโภค

อย่างไรก็ตาม เกทส์ไม่เห็นด้วยกับการที่รัฐจะเข้ามาควบคุมการสื่อสารดังกล่าว และเรียกร้องให้รัฐบาลผ่อนคลายนโยบายระเบียบต่าง ๆ เพื่อเปิดทางให้ระบบทางด่วนข้อมูล ทั้งนี้เขาคาดว่าสหรัฐจะเริ่มใช้ทางด่วนข้อมูลอย่างเต็มที่ได้ภายในปี 2543 โดยใช้งบประมาณติดตั้งเครือข่ายเพื่อเชื่อมโยงของผู้ใช้ 100 ล้านหลังคาเรือน ประมาณ 120,000 ล้านดอลลาร์ (3ล้านล้านบาท)

“‘ทางด่วนข้อมูลไทย’ พร้อมรับโลกยุคไร้พรมแดน.” กรุงเทพธุรกิจ. 11 มกราคม 2539.

หน้าพิเศษ 7,8.

‘เนคเทค’ ไหวตัวเตรียม ‘ทางด่วนข้อมูล’ รับกระแสโลก

“ทางด่วนข้อมูล” ในประเทศไทยไม่ใช่สิ่งที่ไกลเกินฝันอย่างแต่ก่อนอีกแล้ว เมื่อกระแสการเปลี่ยนโลก ได้บีบบังคับให้ภาครัฐ ให้ความสำคัญในเรื่องนี้มากขึ้น และพร้อมให้ความช่วยเหลือด้านงบประมาณ

นายไพรัช รัชชพงษ์ ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) กล่าวว่า เพื่อพัฒนาให้เกิดทางด่วนข้อมูลขึ้นในประเทศไทย เนคเทคจึงได้ดำเนินโครงการนำร่องทดสอบทางด่วนข้อมูล (Information Superhighway Test Bed) ขึ้นในปี 2539 โดยได้รับงบประมาณปี 2539 จากรัฐบาลมา 25 ล้านบาท และในปี 2540 อีกราว 25 ล้านบาท รวมทั้งมีภาคเอกชนร่วมลงทุนอีกราว 200 ล้านบาท

ด้านนายพิเชฐ ดุรงคเวโรจน์ ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (เอ็นไอทีซี) กล่าวว่า เอ็นไอทีซี จะติดตามความก้าวหน้าในต่างประเทศมีความเคลื่อนไหวเรื่องนี้อย่างไรบ้าง โดยเมื่อเร็ว ๆ นี้ ที่ประชุมกลุ่มเอเปก (APEC) ในกลุ่มย่อยสาขา “เทเลคอมเวิร์คกิ้ง กรุป” ได้มีการพูดถึง “เอพีไอไอ” (Asia Pacific Information Infrastructure : AII) ซึ่งเสนอโดยประเทศเกาหลีแล้ว

ขณะเดียวกันปัจจุบันประเทศญี่ปุ่นก็ได้หันมาให้ความสนใจพัฒนาทางด่วนข้อมูลมากขึ้น เพราะเห็นว่ามีความจำเป็นทั้งในเชิงวัฒนธรรมและการค้าเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ จะเห็นว่ามีโครงการที่เกี่ยวกับเอ็นไอไอของแต่ละประเทศมากขึ้น เช่น สหรัฐ มีโครงการอินฟอร์เมชัน ซูเปอร์ไฮเวย์ สิงคโปร์ มีโครงการเกาะอัจฉริยะ (Intelligent Island) รวมทั้ง ญี่ปุ่น เกาหลี มาเลเซีย ก็มีแผนด้านนี้ด้วยเช่นกัน

ส่วนประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับวิวัฒนาการของโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ เช่น มีความก้าวหน้าไปมากน้อยเพียงใด แต่ละประเทศมีแนวคิดอย่างไร จะใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในด้านเศรษฐกิจ และสังคมอย่างไรบ้าง ทั้งนี้ การใช้ประโยชน์ทางด่วนข้อมูลในด้านเศรษฐกิจมีความชัดเจนมากขึ้น เช่น การเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลข่าวสารทำให้มีความได้เปรียบในเชิงเศรษฐกิจโดยที่ประเทศใดมีเครือข่ายอีไอ ก็มีความน่าสนใจที่จะเข้าไปลงทุนเพราะการทำธุรกิจมีความสะดวกรวดเร็ว และไม่ต้องใช้กระดาษในการค้า

หากประเทศไทยยังใช้กระดาษ ในอนาคตจะไปค้าขายกับใคร ก็จะต้องเร่งสร้างความเข้มแข็งภายใน เพื่อประโยชน์ในการเชื่อมโยงกับภายนอกประเทศ ส่วนในเชิงสังคมก็มีผลมากเช่นเดียวกันซึ่งหลายประเทศ เริ่มหันมาใช้เครือข่ายข้อมูลพัฒนา และส่งเสริมวัฒนธรรม และการศึกษารวมทั้งสุขภาพ ออนามัย และประสิทธิภาพของภาครัฐในการให้บริการประชาชน

ทั้งนี้ แต่ละประเทศย่อมมีวัฒนธรรมของตัวเอง และประเทศไหนที่เจริญกว่า ก็จะพยายาม จะส่งวัฒนธรรมของเขาเข้ามา เช่น ผ่านสัญญาณดาวเทียม ซึ่งอาจจะมีส่วนต่อเอกลักษณ์ของประเทศ การเผยแพร่วัฒนธรรมของไทยไปสู่ต่างประเทศ เป็นสิ่งที่ต้องการดำเนินการ นายพิเชฐ กล่าว การส่งวัฒนธรรมไทยไปต่างประเทศนั้นเป็นการบอกให้รู้ว่าสังคมไทยมีเอกลักษณ์ของตัวเอง ส่วนการศึกษา และสาธารณสุข ก็เป็นการให้โอกาสกับผู้ด้อยโอกาสในสังคม

ประสบการณ์ทางวัฒนธรรมในต่างประเทศ

นายพิเชฐ กล่าวอีกว่า การส่งเสริมภายในประเทศอย่างเดียวยังไม่พอ จึงต้องเอาความรู้ ประสบการณ์ ความเห็นรวมทั้งแนวโน้มในต่างประเทศมาพิจารณาด้วย ดังนั้น เอ็นไอทีซี จึงได้ จัดการจัดสัมมนาไปครั้งหนึ่ง ในหัวข้อ “โครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศแห่งชาติเพื่อเศรษฐกิจและ สังคมในภูมิภาคเอเชีย โดยมีการกล่าวถึงการนำไอที ไปใช้ใน 4 ประเด็น ได้แก่ 1. ด้านการ บริหารรัฐกิจ 2. สาธารณสุข 3. การศึกษา และ 4. ด้านการค้า

ทั้งนี้จากผลการสัมมนา ทำให้ได้ทราบว่าในภูมิภาคเอเชียมีความก้าวหน้าในด้านนี้ไปมาก น้อยเพียงใด โดยระดับผู้นำของประเทศต่าง ๆ ราว 20 ประเทศมาชุมนุม ซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ ในด้านนี้โดยเฉพาะ รวมทั้งได้เชิญผู้ที่มีประสบการณ์ ที่น่าสนใจมาบรรยายด้วย นอกจากนี้ที่สำคัญ คือสมาชิกของกลุ่ม “จีไอไอซี” (GIIC : Global Information Infrastructure Commission) ซึ่งมี สำนักงานใหญ่อยู่ที่สหรัฐอเมริกา และมีสมาชิกเป็นภาคเอกชนจากทั่วโลกราว 30 ประเทศ และมี บทบาทสำคัญในการผลักดันรัฐบาลสหรัฐอเมริกาในการสร้างทางด่วนข้อมูล ให้เกิดขึ้น

สำหรับที่สหรัฐอเมริกานั้น ภาคเอกชนเป็นแกนนำในการสร้างขึ้นมาอย่างไรก็ตาม เครือข่าย ดังกล่าวก็มีบริการด้านสวัสดิการประชาชนต่าง ๆ รวมอยู่ด้วย ซึ่งเกิดขึ้นได้เร็ว เพราะมีความพร้อม ด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่แล้วรวมทั้งมีเทคโนโลยีอยู่แล้ว รวมทั้งกลุ่มจีไอไอซี ยังต้องการผลักดันให้ เกิดโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกอีกด้วย

ผลที่ได้รับ คือ จะได้ทราบข้อมูล เช่น ปัญหาที่ประเทศอื่นๆ ได้เจอแล้วอีกประเทศหนึ่งไม่ต้องเจอปัญหานั้นอีกรวมทั้งเป็นการสร้างความตื่นตัวให้กับผู้บริหารของเราว่า ประเทศอื่น ๆ มีแนวคิดอย่างไรและไปถึงไหนแล้ว นายพิเชษฐกล่าว

“ ‘เนคเทค’ ไขว้ตัวเตรียม ‘ทางด่วนข้อมูล’ รับกระแสโลก,” กรุงเทพฯธุรกิจ. 11 มกราคม 2539.
หน้าพิเศษ7,8.

๗๗๗๗๗๗๗๗๗๗๗๗๗๗๗๗๗๗๗

ใบสมัครเป็นสมาชิก

วารสารสารนิเทศ

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วารสารราย 4 เดือน

ฉบับที่ 1 เดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์

ฉบับที่ 2 เดือนมีนาคม - มิถุนายน

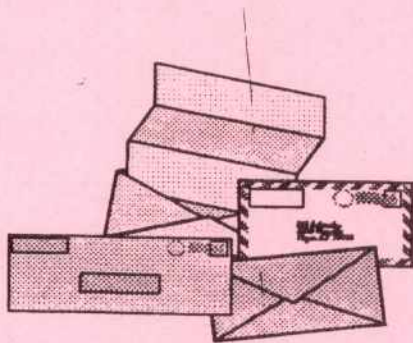
ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม - ตุลาคม

ชื่อ

ที่อยู่ที่สามารถส่งทางไปรษณีย์

ข้าพเจ้าขอสมัครเป็นสมาชิกวารสารสารนิเทศ

ปีที่ ฉบับที่ เดือน

หมายเหตุ โปรดส่งใบสมัครเป็นสมาชิกได้ที่

นางกรรณิการ์ ภูผาธรรม

สำนักวิทยบริการ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อ. เมือง จ.มหาสารคาม 44000

